Lietas arhīva Nr. KA04-0004-20/15
ECLI:LV:RAT:2020:0122.16870002408.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020.gada 22.janvārī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Daiga Kalniņa,
tiesnese Ludmila Poļakova
tiesnesis Guntars Stūris,
piedaloties prokurorei Viorikai Jirgenai,

iztiesāja atklātā tiesas sēdē krimināllietu /pers. A/ apsūdzībā saistībā ar Ģenerālprokuratūras Krimināllietu departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurores V.Jirgenas iesniegto apelācijas protestu un apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāvja R.Beitiņa iesniegtajām apelācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2014.gada 21.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 21.oktobra spriedumu /pers. A/ atzīts par nevainīgu Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgajā nodarījumā un attaisnots.

/pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā (likuma redakcijā līdz 2009.gada 23.decembrim) paredzētajā noziedzīgā nodarījumā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem.

/pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2009.gada 23.decembrim) paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

/pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 329.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar naudas sodu 5 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 1600 *euro*.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. A/ noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, - brīvības atņemšana uz 3 gadiem 6 mēnešiem un naudas sods piecu minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 1600 *euro*.

Soda izciešanas termiņu nolemts skaitīt no aizturēšanas dienas. Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu soda izciešanas laikā ieskaitīta aizturēšana 2008.gada 13.novembrī un apcietinājumā pavadītais laiks no 2008.gada 14.novembra līdz 2008.gada 29.decembrim.

Drošības līdzeklis /pers. A/ nav piemērots.

Izlemta rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem.

[2] Pirmās instances tiesa atzinusi par nevainīgu un attaisnojusi /pers. A/ viņam celtajā apsūdzībā par to, ka viņš atbalstīja izvairīšanos no nodokļu nomaksas un ar nodokli apliekamo objektu samazināšanu, kas nodarīja zaudējumus valstij lielā apmērā, turpmāk minētajos apstākļos.

/pers. A/, būdams Valsts ieņēmuma dienesta /Struktūrvienības nosaukums/ (turpmāk VID /Struktūrvienības nosaukums/) amatpersona – /daļas/ /amats/, kura dienesta pienākumos ietilpst noziedzīgu nodarījumu valsts ieņēmumu jomā un VID amatpersonu un darbinieku izdarīto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšana, 2008.gada 10.septembrī personīgas ar dienesta pienākumu pildīšanu nesaistītas tikšanās laikā ar uzņēmēju /pers. F/, kura notika kafejnīcā "/nosaukums M/" /adrese/, un kurā piedalījās arī VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/ – persona, pret kuru lieta izdalīta atsevišķā lietvedībā, (turpmāk tekstā – cita persona), uzzināja par /pers. F/ nodomu pusotra gada laikā, izmantojot vairākus uzņēmumus (firmas), noformējot ar nodokli apliekamu darījumu dokumentus par faktiski nenotikušiem darījumiem un pārskaitot naudas summas kopā ar Pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN) Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrētiem uzņēmumiem uz viltotu un nepatiesu informāciju saturošu dokumentu – līgumu un rēķinu pamata un tādējādi, faktiski nenodarbojoties ar uzņēmējdarbību, caur šo uzņēmumu kontiem pārskaitot līdz Ls 50 000 000,00, kas ļautu /pers. F/ izvairīties no 18% PVN nomaksas Ls 7 627 118,64 apmērā, kā arī samazinot ar 15% uzņēmuma ienākuma nodokli (turpmāk – UIN) apliekamo ienākumu varētu valstij radīt papildus zaudējumus vēl Ls 7 500 000,00 apmērā samazināta UIN veidā un tādējādi kopā nodarītu valstij zaudējumu lielā apmērā.

Pēc kā /pers. A/, kura tiešie darba pienākumi saistīti ar noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu valsts ieņēmumu jomā, tai skaitā saistībā arī ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas, par ko krimināltiesību bildība paredzēta Krimināllikuma 218.pantā, apzinoties /pers. F/ izteiktā nodoma prettiesisko raksturu, pretēji dienesta interesēm, mantkārīgu tieksmju pamudināts – par /pers. F/ apsolīto samaksu – 1% no pārskaitītās summas Ls 50 000 000,00, tas ir, par kukuli Ls 500 000,00 apmērā, vienojās ar VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/ – citu personu atbalstīt /pers. F/ noziedzīgās darbības.

Saskaņā ar savstarpējo lomu sadali, kad /pers. A/ pienākumos ietilpa sazināšanās ar /pers. F/ un kopīgo tikšanos organizēšana, /pers. A/ 2008.gada 17. un 18.oktobrī vairākkārt ar īsziņu palīdzību sazinājies ar /pers. F/ par tikšanās vietu un laiku, kā rezultātā viņš (/pers. A/) un cita persona 2008.gada 18.oktobrī ap plkst.20.00 kafejnīcas "/nosaukums M/" telpās, kas atrodas /adrese/, tikās ar /pers. F/, kur, kopīgi atbalstot noziedzīgu nodarījumu saistītu ar nodokļu nemaksāšanu valstij izdarīšanu, /pers. A/ un cita persona snieguši intelektuālu palīdzību /pers. F/ gan skaidrojot, kā veidot noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas shēmu, gan solot palīdzēt izvairīties no atbildības par šīm darbībām. Bez tam /pers. A/ saskaņā ar viņa un citas personas starpā esošo vienošanos, lai tiktu īstenots /pers. F/ noziedzīgais nodoms, iedevis /pers. F/ viņam (/pers. A/) pieejamo elektroniskā pasta adresi /elektroniskā pasta adrese/, lai turpmāk būtu iespējams apmainīties ar informāciju, kura nepieciešama kopīgā noziedzīgā nodoma realizācijai. Savukārt cita persona, darbojoties grupā ar /pers. A/, saņēmusi no /pers. F/ uz A4 lapas izdrukātu sarakstu ar dažādu astoņu uzņēmumu – SIA "/nosaukums A/", SIA "/nosaukums B/", SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/", SIA "/nosaukums G/", SIA "/nosaukums H/" un četru personu – /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ datiem, lai viņi abi kā VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonas

VID "Nodokļu informācijas sistēmā" (turpmāk – NIS) pārbaudītu, vai ir droša to izmantošana fiktīvā (neesošā) uzņēmējdarbībā. /pers. A/ un cita persona savstarpēji vienojās, ka informācijas pārbaudi VID NIS veiks cita persona.

Pēc tam, kad saskaņā ar savstarpējo pienākumu sadali /pers. A/ 2008.gada 20.oktobrī vairākkārt ar īsziņu palīdzību, sazinoties ar /pers. F/, bija noorganizējis tikšanos, /pers. A/ un cita persona 2008.gada 20.oktobrī pēc plkst.16.15 sporta kluba "/nosaukums I/" kafejnīcas telpās, kas atrodas /adrese/ atkārtoti tikušies ar /pers. F/. Tikšanās laikā /pers. A/ izmantojis savu pieredzi un zināšanas noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanā valsts nodokļu maksājumu jomā un klusējot piekritis citas personas, kurš rīkojoties saskaņā ar pienākumu sadali, informēja /pers. F/ par VID NIS iegūtās informācijas par juridiskām un fiziskām personām kā nodokļu maksātājiem saturu, ko tas (cita persona) 2008.gada 20.oktobrī laikā no plkst.08.26 līdz 08.47 nelikumīgi izmantojot pieejas tiesības VID NIS bija ieguvis, kā arī deva padomus /pers. F/, kā veiksmīgi realizēt viņa (/pers. F/) plānoto noziedzīgo nodarījumu.

2008.gada 22. un 23.oktobrī /pers. A/, vairākkārt sazinoties ar īsziņu palīdzību ar /pers. F/, savstarpēji vienojās par tikšanos 2008.gada 23.oktobrī ap plkst.13.30 kafejnīcā "/nosaukums M/", kas atrodas /adrese/. Realizējot iepriekš panākto vienošanos viņa (/pers. A/) un citas personas starpā, /pers. A/ šīs tikšanās laikā atkārtoti iedevis /pers. F/ adresi elektroniskai sarakstei, kā arī apspriedis nelegālās naudas aprites shēmas darbību un starpniekiem maksājamo atlīdzību.

Īstenojot kopīgo noziedzīgo nodomu /pers. F/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma atbalstīšanā, /pers. A/ 2008.gada 24.oktobrī plkst.07.22 nosūtījis uz /pers. F/ elektronisko adresi apstiprinājumu, ka viņš pirms tam aktuālas nodokļu maksātāju informācijas iegūšanai ir saņēmis tā (/pers. F/) nosūtīto divu uzņēmumu SIA "/nosaukums J/", SIA "/nosaukums K/" un trīs personu – /pers. N/, /pers. O/ un /pers. P/ datus. Pēc tam /pers. A/ šos datus tālākai pārbaudei nodevis citai personai, kurš 2008.gada 24.oktobrī, laikā no plkst.08.17 līdz 08.22, atkārtoti nelikumīgi izmantojis pieejas tiesības VID NIS un ieguvis nepieciešamo informāciju.

2008.gada 24.oktobrī (pirms tam /pers. A/ ar īsziņu palīdzību precizēja tikšanās vietu un laiku) plkst.17.00 /pers. A/, cita persona un /pers. F/ tikušies kafejnīcā "/nosaukums M/", kas atrodas /adrese/. Tikšanās laikā /pers. A/ un cita persona, izmantojot savu dienesta stāvokli, atkārtoti /pers. F/ snieguši padomus tā plānotā noziedzīgā nodoma realizācijā – gan par to, kā veiksmīgāk izvietot uzņēmumus noziedzīgajā shēmā tā, lai valstij netiktu maksāti nodokļi, gan informējuši par to, kādu informāciju viņš (/pers. A/) /pers. F/ interesēs, darbojoties saskaņoti grupā ar citu personu, no VID NIS par juridiskām un fiziskām personām kā nodokļu maksātājiem bija ieguvis.

2008.gada 2., 3., 6., 7.novembrī /pers. A/, darbojoties grupā pēc iepriekšējas vienošanās, izmantojot īsziņu starpniecību, ar /pers. F/ precizēja tikšanās vietu un laiku, pēc kā 2008.gada 7.novembrī plkst.14.00 abi tikās kafejnīcas "/nosaukums M/" telpās, kas atrodas /adrese/. Realizējot iepriekš panākto vienošanos viņa (/pers. A/) un citas personas starpā, /pers. A/ šīs tikšanās laikā turpinājis /pers. F/ sniegt intelektuāla rakstura atbalstu tā (/pers. F/) plānotā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, solīja /pers. F/ par tā veiktajām noziedzīgajām darbībām palīdzēt izvairīties no atbildības VID /Struktūrvienības nosaukums/. Pie tam /pers. A/, uzzinot par to, ka /pers. F/, izmantojot viņa (/pers. A/) un citas personas VID /Struktūrvienības nosaukums/ datu bāzē pārbaudītos uzņēmumus, ir veicis nelikumīgus darījumus ar naudas pārskaitīšanu un tādējādi ir daļēji realizējis savu plānoto noziegumu, atkārtoti izteica gatavību pieņemt samaksu par /pers. F/ interesēs veiktajām darbībām atbilstoši tobrīd paveikto nelikumīgo darījumu apjomam.

Lai gan /pers. A/, darbojoties saskaņoti ar citu personu, bija devis /pers. F/ norādījumus par to, ka, lai noziedzīgā nodokļu nemaksāšanas shēma darbotos veiksmīgi, tad dažos no pārbaudītajiem uzņēmumiem nepieciešams nomainīt direktorus, kā arī veikt citas darbības sekmīgai noziedzīgā nodarījuma realizācijai, /pers. F/ neveica nekādas darbības noziedzīgā nodarījuma realizēšanai, bet radīja /pers. A/ un citai personai maldīgu priekšstatu, ka 2008.gada oktobrī, novembrī – līdz tā 13.datumam, viņš (/pers. F/) izmantojot uzņēmumus, kuru pārbaudē VID NIS aktīvu dalību ņēma /pers. A/ un cita persona, kā arī izmantojot abu amatpersonu dotos padomus viņa (/pers. F/) noziedzīgā plāna īstenošanā, caur iepriekš minēto uzņēmumu kontiem viņš (/pers. F/) ir pārskaitījis Ls 340 000,00 (ieskaitot PVN 18%) un tādējādi ir izvairījies no 18% PVN nomaksas Ls 51 864,40 apmērā un 15% UIN nomaksas Ls 51 000,00 apmērā, nenomaksājot nodokļos kopā Ls 102 864,40 un nodarījis zaudējumus valstij lielā apmērā.

Pēc tam, kad saskaņā ar savstarpējo lomu sadali /pers. A/ 2008.gada 10., 11., 12.novembrī vairākkārt ar īsziņu palīdzību, sazinoties ar /pers. F/, bija noorganizējis tikšanos, /pers. A/ un cita persona 2008.gada 13.novembrī ap plkst.15.50 tikās ar /pers. F/ kafejnīcas "/nosaukums M/" telpās, kas atrodas /adrese/, kur /pers. A/ un cita persona par atbalsta sniegšanu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā saistībā ar /pers. F/ daļēja plāna par Ls 50 000 000,00 nelegālas pārskaitīšanas realizāciju un ar to saistīto valstij paredzēto nodokļu nemaksāšanu, kā rezultātā valstij netika nomaksāti nodokļi lielā apmērā, no /pers. F/ kā kukuli katrs saņēma atlīdzību Ls 3 400,00 apmērā.

Tādējādi /pers. A/, būdams pārliecināts par to, ka /pers. F/ izdara Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un apzinoties savas rīcības prettiesiskumu, nevis pārtrauca šo noziedzīgo nodarījumu, bet mantkārīgā nolūkā, apzināti atbalstīja un veicināja to gan dodot padomus un norādījumus, gan iepriekš apsolot slēpt noziedzīgā nodarījuma pēdas.

Pirmās instances tiesa atzinusi par pierādītām apsūdzētā faktiskās darbības, bet norādījusi, ka tās nav kvalificējamas kā noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, atbalstīšana, bet gan gatavošanās šādam noziedzīgam nodarījumam. Savukārt par sagatavošanos mazāk smagam noziegumam krimināatbildība neiestājas.

[3] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts par kukuļa lielā apmērā piedāvājuma pieņemšanu un daļas no kukuļa lielā apmērā pieņemšanu, ka, būdams amatpersona personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar citu amatpersonu, apzināti prettiesiski pieņēma piedāvājumu par materiālu vērtību lielā apmērā pieņemšanu par kādu darbību izdarīšanu kukuļdevēja interesēs un pieņēma daļu no kukuļa lielā apmērā pēc konkrētu darbību izdarīšanas kukuļdevēja interesēs, izmantojot savu dienesta stāvokli, t.i., izdarīja Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā (likuma redakcijā līdz 23.12.2009.) paredzētu noziedzīgu nodarījumu turpmāk minētajos apstākļos.

2008.gada 10.septembrī /pers. A/, būdams amatpersona – VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/, atrodoties kafejnīcā "/nosaukums M/" /adrese/, piekrita /pers. F/ piedāvājumam, kopā ar citu VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ amatpersonu – /amats/, t.i., citu personu, izmantojot savu dienesta stāvokli, par samaksu gatavoties (/pers. F/) plānotam noziedzīgam nodarījumam valsts nodokļu maksājumu jomā un, izmantojot pieejas tiesības VID NIS, iegūt tur /pers. F/ interesējošo aktuālo informāciju par juridiskām un fiziskām personām kā nodokļu maksātājiem, lai veiksmīgi tiktu realizēts /pers. F/ plānotais noziedzīgais nodarījums. Savstarpēji vienojoties tika nolemts, ka /pers. A/ un cita persona abi kopā par viņu veiktajām darbībām no /pers. F/ kā kukuli pieņems 1% jeb Ls 500 000,00 no caur uzņēmumu kontiem pārskaitītās nelegālās naudas summas Ls 50 000 000,00 apmērā, bet 1% paliks starpniekiem, kas viņus iepazīstināja, tādējādi /pers. A/ piekrita /pers. F/ piedāvājumam pieņemt kukuli lielā apmērā.

/pers. A/, realizējot kopīgo noziedzīgo nodomu vērstu uz kukuļa saņemšanu, saskaņā ar savstarpējo pienākumu sadali, kas bija viņa un citas personas starpā, laika periodā no 2008.gada 10.septembra līdz 2008.gada 13.novembrim, vairākkārt organizēja savstarpējās tikšanās, kuru laikā gan viņš pats (/pers. A/), gan cita persona, izmantojot savu dienesta stāvokli, deva padomus /pers. F/, kā izvietot uzņēmumus fiktīvo (neesošo) darījumu shēmā tā, lai /pers. F/ varētu veiksmīgi realizēt savu noziedzīgo nodarījumu, kā arī apsolīja palīdzēt izvairīties no atbildības gadījumā, ja VID /Struktūrvienības nosaukums/ notiktu šo darījumu pārbaude.

Bez tam, /pers. A/ pēc tam, kad /pers. F/ 2008.gada 18.oktobrī plkst.20.00 atrodoties kafejnīcas "/nosaukums M/" telpās /adrese/ viņa (/pers. A/)

klātbūtnē iedeva citai personai sarakstu ar uzņēmumu un personu datiem, lai viņi abi kā VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonas pārbaudītu vai ir droša to izmantošana fiktīvā (neesošā) uzņēmējdarbībā, vienojās ar citu personu, ka tas (cita persona) veiks informācijas pārbaudi VID NIS.

Lai cita persona varētu veikt informācijas pārbaudi /pers. A/, nodeva citai personai uz viņam (/pers. A/) pieejamo e-pasta /elektroniskā pasta adrese/ elektronisko adresi līdz 2008.gada 24.oktobra plkst.07.22 pārbaudei no /pers. F/ saņemtos divu uzņēmumu SIA "/nosaukums J/", SIA "/nosaukums K/" un trīs personu – /pers. N/, /pers. O/ un /pers. P/ datus, pēc kā cita persona, realizējot kopīgo noziedzīgo nodomu, vērstu uz kukuļa saņemšanu un izpildot iepriekš minēto prettiesisko vienošanos, darbojoties grupā saskaņā ar pienākumu sadali, /pers. F/ interesēs, prettiesiski izmantojot savu dienesta stāvokli, VID NIS pārbaudīja un ieguva nodokļu maksātāju juridisko un fizisko personu aktuālu informāciju.

Pēc tam, 2008.gada 20.oktobrī un 24.oktobrī, /pers. A/ un cita persona nelikumīgi iegūto informāciju izpauda /pers. F/.

2008.gada 13.novembrī pēc plkst.15.50 /pers. A/ un cita persona, atrodoties kafejnīcā "/nosaukums M/" /adrese/, tiekoties ar /pers. F/, vienojās, ka starpniekiem par viņu savstarpējo iepazīstināšanu nekāda samaksa netiks veikta, līdz ar to tiks paaugstināts /pers. A/ un citai personai pienākošā kukuļa apmērs no nelikumīgo pārskaitījumu summas Ls 50 000 000,00, proti no 1% uz 1,5% uz abiem, tas ir, Ls 750 000,00, kas ir kukulis lielā apmērā.

Atrodoties turpat /pers. A/ klātbūtnē, cita persona saskaņā ar pienākumu sadali par /pers. F/ interesēs veiktajām darbībām atbilstoši tobrīd paveikto nelikumīgo darbību apjomam, kas veiktas izmantojot viņu dienesta stāvokli, pieņēma no /pers. F/ viņam (citai personai) un /pers. A/ paredzēto kukuļa daļu Ls 6 800,00 apmērā, pēc kā /pers. A/ no citas personas saņēma tam pienākušā kukuļa daļu Ls 3 400,00, un tādējādi /pers. A/ pats apzināti prettiesiski veica kukuļa daļas pieņemšanu.

Saņemt visu Ls 750 000,00 kukuli lielā apmērā pilnībā /pers. A/ un citai personai neizdevās no viņu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo pēc kukuļa daļas saņemšanas abas amatpersonas aizturēja Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) darbinieki.

[4] Turklāt ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka, būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli mantkārīgā nolūkā, apzināti izdarīja tīšas darbības, kuras radījušas būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm, t.i., izdarīja Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 23.12.2009.) paredzētu noziedzīgu nodarījumu turpmāk minētajos apstākļos.

/pers. A/, būdams valsts amatpersona – kopš 2007.gada 29.janvāra iecelts VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/, kurš 2007.gada 28.februārī iepazīstināts ar amata aprakstu, kas apstiprināts ar 2006.gada 7.marta VID rīkojuma Nr.616-p pielikumu Nr.3, zinot, ka:

· viņa pienākumos saskaņā ar amata aprakstu ietilpst:

- veikt likumā noteikto operatīvo darbību, lai izpildītu likumā "Par Valsts ieņēmumu dienestu" noteiktos /Struktūrvienības nosaukums/ uzdevumus pārkāpumu un noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un novēršanā valsts ieņēmumu jomā un VID ierēdņu un darbinieku rīcībā (5.1.punkts),

- veikt citus pienākumus, lai atklātu, pārtrauktu un novērstu pārkāpumus un noziedzīgus nodarījumus, konstatētu un meklētu personas, kuras tos izdarījušas (5.7.punkts),

- atklāt pārkāpumu un noziedzīgu nodarījumu cēloņus un veicinošos apstākļus, veikt pasākumus to novēršanā (5.12.punkts),

- nodrošināt valsts un dienesta noslēpumu saglabāšanu un neizpaušanu (5.19.punkts).

· saskaņā ar likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu":

- 2.panta ceturto daļu viens no VID galvenajiem uzdevumiem ir novērst un atklāt noziedzīgus nodarījumus valsts nodokļu, nodevu un citu noteikto obligāto maksājumu jomā,

- 16.panta septīto daļu VID /Struktūrvienības nosaukums/ ierēdnis likumpārkāpumu atklāšanā valsts ieņēmumu jomā var saņemt no citām valsts pārvaldes institūcijām ziņas, kas saistītas ar nodokļu maksātāju uzskaiti un viņu saimniecisko un finansiālo darbību, ja attiecīgo ierēdni tam rakstveidā ir pilnvarojis VID ģenerāldirektors, viņa vietnieks vai VID /Struktūrvienības nosaukums/ direktors vai viņa vietnieks,

- 21.panta pirmo daļu VID ierēdnim aizliegts, izņemot likumā "Par nodokļiem un nodevām" paredzētos gadījumus, izpaust par nodokļa maksātāju jebkādu informāciju, kas ierēdnim vai darbiniekam kļuvusi zināma, pildot dienesta pienākumus,

· saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām" 22.panta pirmo daļu Nodokļu administrācijas ierēdnim, tai skaitā VID amatpersonai, ja šā panta otrajā daļā nav noteikts citādi, aizliegts izpaust par nodokļu maksātāju bez viņa piekrišanas jebkādu informāciju, kas šim ierēdnim kļuvusi zināma pildot dienesta (darba) pienākumus,

· saskaņā ar "Informācijas atklātības likuma" 5.panta pirmo daļu ierobežotas pieejamības informācija ir tāda informācija, kura ir paredzēta ierobežotam personu lokam sakarā ar darba vai dienesta pienākumu veikšanu, kuras izpaušana vai nozaudēšana šīs informācijas rakstura vai satura dēļ apgrūtina vai var apgrūtināt iestādes darbību, nodara vai var nodarīt kaitējumu personu likumiskajām interesēm,

· saskaņā ar likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 19.pantu informāciju, kas valsts amatpersonai pieejama saskaņā ar valsts amatpersonas amata pienākumu pildīšanu, aizliegts prettiesiski izpaust vai izmantot mērķiem, kas nav saistīti ar valsts amatpersonas pienākumu veikšanu vai konkrētu uzdevumu pildīšanu,

pēc 2008.gada 10.septembra, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, vietā un apstākļos, mantkārīgā nolūkā vienojās ar citu personu par to, ka bez likumīga pamata un bez dienesta nepieciešamības no VID NIS tiks iegūta informācija par nodokļu maksātājiem, kas tiks nodota citai personai – /pers. F/ – , kurš šādu informāciju nav tiesīgs saņemt, tā gatavojoties noziedzīgā nodarījuma valsts nodokļu maksājumu jomā izdarīšanai.

Realizējot kopīgo noziedzīgo nodomu un izpildot iepriekš minēto prettiesisko vienošanos, kas bija viņa (/pers. A/) un citas personas starpā, darbojoties grupā saskaņā ar pienākumu sadali /pers. A/ pretēji dienesta interesēm 2008.gada 18.oktobrī plkst.20.00 un 2008.gada 23.oktobrī plkst.13.30 atrodoties kafejnīcas "/nosaukums M/" telpās, kas atrodas /adrese/, iedeva /pers. F/ viņam (/pers. A/) pieejamā elektroniskā pasta adresi /elektroniskā pasta adrese/, lai būtu iespējams apmainīties ar informāciju, kura nepieciešama noziedzīgā nodarījuma realizācijai.

2008.gada 24.oktobrī pēc plkst.07.22 /pers. A/, no /pers. F/ saņemot sev pieejamajā elektroniskajā pastā /elektroniskā pasta adrese/ divu uzņēmumu SIA "/nosaukums J/", SIA "/nosaukums K/" un trīs personu – /pers. N/, /pers. O/ un /pers. P/ datus, pretēji dienesta interesēm, lai tiktu īstenots viņa (/pers. A/) un citas personas kopīgais noziedzīgais nodoms nelikumīgā VID NIS izmantošanā, saskaņā ar pienākumu sadali nodeva šos datus tālāk citai personai, kurš atkārtoti /pers. F/ interesēs ieguva tur aktuālu nodokļu maksātāju informāciju, ko vēlāk abi kopā ar citu personu nelikumīgi izpauda /pers. F/.

Bez tam /pers. A/ kopā ar citu personu laika periodā no 2008.gada 10.septembra līdz 2008.gada 13.novembrim, vairākkārt tiekoties ar /pers. F/, plānojot Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma saistībā ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas valstij izdarīšanu, sniedza intelektuālu palīdzību, gan skaidrojot, kā veidot noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas shēmu, gan solot palīdzēt izvairīties no atbildības par šīm darbībām.

Tādējādi, lai gan saskaņā ar VID /Struktūrvienības nosaukums/ 16.03.2006. reglamentu Nr.73, tā 5.punktu, VID /Struktūrvienības nosaukums/ ierēdņa pienākumos visā Latvijas teritorijā neatkarīgi no viņa ieņemamā amata, atrašanās vietas un laika, konstatējot kādas personas prettiesisku darbību, ietilpst nekavējoša iespējamo un nepieciešamo pasākumu veikšana, lai novērstu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumus, aizturētu vainīgo personu, paziņotu pārvaldes vadībai un citai tiesību aizsardzības iestādei, /pers. A/ uzzinot no /pers. F/ par tā iespējamo nodomu veikt noziedzīgās

darbības, tās nevis pārtrauca, atklāja un aizturēja noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, bet rīkojās pretēji dienesta interesēm un gatavojās šā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai. Pie tam /pers. A/, kura pienākumos ietilpst VID amatpersonu izdarīto noziedzīgo nodarījumu atklāšana, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli un pazīšanos VID /Struktūrvienības nosaukums/, mantkārīgā nolūkā par samaksu apsolīja palīdzēt viņam (/pers. F/) veikt noziedzīgo nodarījumu tā, lai VID un VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonām būtu apgrūtināta šī noziedzīgā nodarījuma konstatēšana, atklāšana un pārbaudīšana.

Ar savām darbībām /pers. A/ kā VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersona ir rīkojies pretēji VID /Struktūrvienības nosaukums/ dienesta interesēm, jo šīs iestādes interesēs ir ne tikai noziedzīgo nodarījumu novēršana un atklāšana valsts nodokļu maksājumu jomā, bet arī tās rīcībā esošās informācijas par nodokļu maksātājiem izmantošana tikai dienesta vajadzībām. Pretēji tam /pers. A/, saskaņoti darbojoties grupā ar citu personu, bez dienesta vajadzības un bez jebkāda tiesiska pamata ieguva un pārkāpjot likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu", likuma "Par nodokļiem un nodevām", "Informācijas atklātības likuma" un likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" nosacījumus izpauda par nodokļu maksātājiem iegūto ierobežotas pieejamības informāciju /pers. F/, kuram nebija likumīga pamata šādas informācijas iegūšanai un tādējādi nodarīja būtisku kaitējumu, tas ir ievērojamu apdraudējumu gan valsts pārvaldības kārtībai, gan ar likumu aizsargātām personu interesēm un tiesībām, konkrēti - ir apdraudētas juridisko un fizisko personu tiesības uz ziņu par tām ar likumu garantēto aizsardzību, grauts VID /Struktūrvienības nosaukums/ kā valsts iestādes prestižs, apdraudēta VID informācijas sistēmu drošība. Tāpat /pers. A/ apzināto, prettiesisko darbību rezultātā būtisks kaitējums valsts pārvaldības kārtībai nodarīts arī ar to, ka, gatavojoties /pers. F/ Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai, tieši /pers. A/ darbību rezultātā netiek sasniegts VID /Struktūrvienības nosaukums/ pamatuzdevums – šādu noziedzīgu nodarījumu atklāšana un novēršana.

[5] Turklāt ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka, būdams valsts amatpersona, kas bija brīdināta par ziņu neizpaušanu un saskaņā ar likumu bija atbildīga par ziņu glabāšanu, izpauda neizpaužamas ziņas, kas nav valsts noslēpums, t.i., izdarīja Krimināllikuma 329.pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu turpmāk minētajos apstākļos.

/pers. A/ kā valsts amatpersonas – VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/, kurš iecelts amatā 2007.gada 29.janvārī, saskaņā ar amata aprakstu, kas apstiprināts ar 2006.gada 7.marta VID rīkojumu Nr.616-p, pielikums Nr.3 (attiecīgi tā 5.19. un 10.2. punkti), ko /pers. A/ ir parakstījis 2007.gada 28.februārī, pienākumos ietilpst nodrošināt valsts un dienesta noslēpumu saglabāšanu un neizpaušanu un viņš atbild par izmeklēšanas, dienesta, valsts noslēpuma un ierobežotas pieejamības informācijas saglabāšanu un neizpaušanu.

Tādējādi /pers. A/, būdams valsts amatpersona, kas bija brīdināta par ziņu neizpaušanu un zinot, ka:

- saskaņā ar likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 21.panta pirmo daļu VID ierēdnim aizliegts, izņemot likumā "Par nodokļiem un nodevām" paredzētos gadījumus, izpaust par nodokļa maksātāju jebkādu informāciju, kas ierēdnim vai darbiniekam kļuvusi zināma, pildot dienesta pienākumus. Par informācijas izpaušanu vainīgo ierēdni vai darbinieku sauc pie likumā noteiktās atbildības,
- saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām" 22.panta pirmo daļu Nodokļu administrācijas ierēdnim, tai skaitā VID amatpersonai, ja šā panta 2.daļā nav noteikts citādi, aizliegts izpaust par nodokļu maksātāju bez viņa piekrišanas jebkādu informāciju, kas šim ierēdnim kļuvusi zināma pildot dienesta (darba) pienākumus,
- saskaņā ar likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 19.pantu informāciju, kas valsts amatpersonai ir pieejama saskaņā ar valsts amatpersonas amata pienākumu pildīšanu, aizliegts prettiesiski izpaust vai izmantot mērķiem, kas nav saistīti ar valsts amatpersonas pienākumu veikšanu vai konkrētu darba uzdevumu pildīšanu,
- saskaņā ar "Informācijas atklātības likuma" 16.panta trešo daļu, ja persona neatļauti izpaudusi informāciju, kas atzīta par ierobežotas pieejamības informāciju, tā saucama pie administratīvās vai kriminālatbildības,

kā arī zinot VID iekšējos normatīvos aktus, kuri nosaka VID informācijas sistēmu datu aizsardzību un nesankcionētu rīcību ar šiem datiem:

- 2001.gada 21.augusta VID rīkojumu Nr.812 apstiprinātus (izdarīti grozījumi ar 2001.gada 27.novembra VID rīkojumu Nr.1192, 2002.gada 13.decembra VID rīkojumu Nr.2294 un 2004.gada 6.februāra VID rīkojumu Nr.179) "VID informācijas sistēmas drošības noteikumus", kura apakšpunktos noteikts, ka:
  - 8.1.2. visai VID IS informācijai, izņemot neklasificēto informāciju, jābūt aizsargātai no izpaušanas citām personām,
  - 8.2.2. darbinieks vai lietotājs nedrīkst mēģināt piekļūt klasificētai informācijai, ja attiecīgais resursu īpašnieks nav piešķīris atbilstošas piekļuves tiesības,
  - 11.7. lietotāji nedrīkst lietot VID resursus ar cita lietotāja identifikatoru,
- 2001.gada 21.augusta VID rīkojumu Nr.812 apstiprinātus "VID IS informācijas klasificēšanas un izmantošanas noteikumi", kura apakšpunktos noteikts, ka:
  - 6.1.1. VID IS informācijai jābūt pieejamai tikai tiem IS lietotājiem, kuriem tā ir nepieciešama savu darba pienākumu pildīšanai. IS lietotāji nedrīkst izpaust VID IS informāciju, izņemot gadījumus, kad tā klasificēta kā "Vispārpieejama",
  - 6.2.1. visi VID IS lietotāji, resursu īpašnieki, resursu aizbildņi un drošības pārvaldnieki ir atbildīgi par šo noteikumu ievērošanu,
- 2007.gada 1.novembra VID rīkojumu Nr.2024 "Par VID informācijas sistēmu resursu izmantošanu un tās iekšējās kontroles nodrošināšanu", kura 1.1. apakšpunktā noteikts, ka par VID informācijas sistēmu drošības noteikumiem atbildīgs ir katrs VID ierēdnis un darbinieks, ar ko /pers. A/ iepazinās 2007.gada 28.novembrī,

vienlaicīgi bija arī amatpersona, kura saskaņā ar likumu ir atbildīga par ziņu glabāšanu.

Neskatoties uz to, /pers. A/ pēc 2008.gada 10.septembra, pirmstiesas procesā precīzi nenoskaidrotā laikā, vietā un apstākļos vienojās ar citu personu par to, ka bez likumīga pamata un bez dienesta nepieciešamības no VID NIS tiks iegūtas viņiem kā valsts amatpersonām pieejamās ziņas, kas nav valsts noslēpums un nav nepieciešamas viņu darba pienākumu pildīšanai pēc kā tās tālāk tiks nodotas citai personai – /pers. F/, kurš nav VID NIS lietotājs un, kurš nav tiesīgs šādas ziņas saņemt.

Izpildot iepriekš minēto prettiesisko vienošanos, kad /pers. A/ pienākumos ietilpa veikt visas darbības, kas nepieciešamas, lai atvieglotu informācijas iegūšanu no VID NIS, bet citas personas pienākumos ietilpa tieša piekļuve VID NIS, /pers. A/, kurš bija VID NIS lietotājs, zināja, ka cita persona 2008.gada 20.oktobrī pirms plkst.08.26, atrodoties savā darba vietā kabinetā Nr./numurs/, /adrese/ nelikumīgi un nepamatoti pieprasīja šādas ziņas no VID NIS:

1. plkst.08.26 un 08.31 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums A/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
2. plkst.08.27., 08.30 un plkst.08.32 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums B/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
3. plkst.08.34 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums C/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
4. plkst.08.36 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums D/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
5. plkst.08.38 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums E/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
6. plkst.08.40 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums F/" Nr./reģistrācijas numurs/,
7. plkst.08.41 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums G/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,

8. plkst.08.44 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums H/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
9. plkst.08.46 par nodokļu maksātāju /pers. J/ p.k. /personas kods/,
10. plkst.08.47 par nodokļu maksātāju /pers. K/ p.k. /personas kods/.

Pēc minēto ziņu iegūšanas /pers. A/ un cita persona 2008.gada 20.oktobrī ap plkst.16.00 atrodoties sporta kluba "/nosaukums I/" kafejnīcas telpās, kas atrodas /adrese/ tikšanās laikā izpauda /pers. F/ VID NIS iegūtās neizpaužamās ziņas par juridiskajām un fiziskajām personām kā nodokļu maksātājiem.

Tāpat /pers. A/ zināja, ka cita persona, izpildot iepriekš minēto prettiesisko vienošanos, darbojoties grupā saskaņā ar pienākumu sadali 2008.gada 24.oktobrī pirms plkst.08.17, atrodoties savā darba vietā kabinetā Nr./numurs/, /adrese/ atkārtoti nelikumīgi un nepamatoti pieprasīja šādas ziņas no VID NIS:

1. plkst.08.17 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums K/" reģistrācijas
Nr./reģistrācijas numurs/,
2. plkst.08.18 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums J/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
3. plkst.08.20 par nodokļu maksātāju /pers. N/ p.k. /personas kods/,
4. plkst.08.21 par nodokļu maksātāju /pers. O/ p.k. /personas kods/,
5. plkst.08.22 par nodokļu maksātāju /pers. P/ p.k. /personas kods/.

Pēc ziņu iegūšanas /pers. A/ un cita persona 2008.gada 24.oktobrī plkst.17.00, atrodoties kafejnīcā "/nosaukums M/" /adrese/, zinot, ka viņa iegūtā informācija nav vispārpieejama un to nedrīkst izpaust ārpus VID, atkārtoti izpauda /pers. F/ VID NIS iegūtās neizpaužamās ziņas par juridiskajām un fiziskajām personām kā nodokļu maksātājiem.

[6] Par minēto spriedumu Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurore V.Jirgena iesniedza apelācijas protestu, apsūdzētais /pers. A/ un viņa aizstāvis R.Beitiņš – apelācijas sūdzības.

[7] Prokurore V.Jirgena apelācijas protestā lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ attaisnošanu saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 218.panta otro daļu, par Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma klasifikāciju, par Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā papildsoda – atņemt tiesības ieņemt noteiktus amatus – nepiemērošanu, kā arī par Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punkta piemērošanu, norādot turpmāk minēto.

[7.1] Tiesa, attaisnojot /pers. A/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 218.panta otrās daļas, ir nepareizi novērtējusi tiesas izmeklēšanas laikā konstatētās apsūdzētā darbības kā gatavošanos Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai, nevis noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas atbalstīšanu.

Ar tiesā pārbaudītajiem pierādījumiem noskaidroti gan uzņēmumi, kas iesaistīti fiktīvajos darījumos, gan fiktīvo darījumu summas un valstij maksājamā pievienotās vērtības nodokļa un uzņēmuma ienākuma nodokļa apmēri, gan apsūdzētā objektīvās darbības un subjektīvā attieksme, kas nepieciešama, lai /pers. A/ darbības kvalificētu saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 218.panta otro daļu.

[7.2] Nosakot apsūdzētajam pamatsodu par Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, pirmās instances tiesa minēto noziedzīgo nodarījumu nepamatoti atzina par smagu noziegumu.

[7.3] Nosakot apsūdzētajam sodu, pirmās instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, jo nav konstatējusi, ka kriminālprocesa ilgums saistīts ar valsts iestāžu neattaisnotu novilcināšanos, kas ir viens no obligātajiem priekšnosacījumiem, lai atzītu, ka kriminālprocess nav pabeigts saprātīgā termiņā.

[7.4] Tiesa, nosakot apsūdzētajam sodu saskaņā ar Krimināllikuma 318.panta otro daļu, nepamatoti nav piemērojusi papildsodu – atņemt tiesības ieņemt noteiktus amatus.

Nosakot papildsoda piemērošanas nepieciešamību, būtiskākais ir ņemt vērā nevis to, vai persona tobrīd ieņem kādu no amatiem valsts institūcijās, bet gan Krimināllikuma 46.pantā minētos soda noteikšanas principus.

[7.5] Prokurore lūdz atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt atbilstoši šajā Krimināllikuma normā noteiktajai sankcijai, kā arī atzīt, ka /pers. A/ noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī ir izdarījis Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā (likuma redakcijā līdz 2008.gada 23.decembrim) paredzētu sevišķi smagu noziegumu un sodīt atbilstoši šajā Krimināllikuma normā noteiktajai sankcijai, piemērot papildsodu atbilstoši Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā noteiktajai sankcijai un atzīt, ka pirmās instances tiesa ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, jo nav pārkāptas /pers. A/ tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

[8] Apsūdzētais /pers. A/ apelācijas sūdzībā un tās papildinājumos lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu pilnībā un taisīt jaunu, viņu attaisnojošu spriedumu, norādot turpmāk minētos argumentus.

[8.1] Pirmās instances tiesa kļūdaini interpretējusi Krimināllikuma un Operatīvās darbības likuma normas un nepamatoti nav konstatējusi uzkūdīšanu no liecinieku /pers. F/ un /pers. B/ puses, kā arī nepareizi vērtējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas attiecībā uz uzkūdīšanas ietekmes uz apsūdzētā tiesību uz taisnīgu tiesu izvērtēšanu. Tiesa arī nav vērtējusi tādu pierādījumu pieļaujamību, kas iegūti, pamatojoties uz ziņotāja veiktu piedāvājumu.

[8.2] Pirmās instances tiesa nav vērtējusi aizstāvības norādītos būtiskos apsūdzības formulējuma trūkumus attiecībā uz apsūdzībām par Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, 318.panta otrajā daļā un 329.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu. Apsūdzības ir nekonkrētas, vispārīgas un neatbilst Kriminālprocesa likuma prasībām, tādējādi ierobežojot apsūdzētā tiesības uz aizstāvību.

[8.3] Spriedumā ir norādīts, ka apsūdzētā vaina ir pierādīta ar audio-video sarunu ierakstu atšifrējumiem, taču tajā nav norādes uz konkrētiem sarunu teksta fragmentiem, kas pierāda apsūdzētajam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāva pazīmes.

Tādējādi pirmās instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmajā daļā garantētās tiesības uz aizstāvību un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu taisījusi nelikumīgu spriedumu.

[8.4] Liecinieka /pers. B/ tiesā sniegtās atbildes krievu valodā netika tulkotas latviešu valodā, kā dēļ apsūdzētais nespēja saprast liecinieka sniegtās liecības.

Ņemot vērā minēto, tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 11.pantā noteikto principu, ka kriminālprocess notiek valsts valodā un ierobežojusi apsūdzētā tiesības uz aizstāvību.

[8.5] Tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešajā daļā noteikto nevainīguma prezumpcijas principu, jo, neraugoties uz tiesas secinājumu par šaubām attiecībā uz liecinieka /pers. C/ un /pers. D/ liecību ticamību, /pers. F/ liecībām par 2009.gada 16.jūnija /pers. F/ iesniegumu, ar

kuru viņš attiecās no iepriekš sniegtajām liecībām, piešķirta augstāka ticamības pakāpe nekā /pers. D/ un /pers. C/ liecībām, tādējādi vērtējot šaubas par labu apsūdzībai, nevis personai, kura ir tiesības uz aizstāvību.

[8.6] Tiesa nepamatoti noraidīja aizstāvības lūgumu par iepazīstināšanu ar operatīvās lietas, kuras ietvaros pret apsūdzēto veikti operatīvie eksperimenti, materiāliem, pastāvēja iespēja uzrādīt tos operatīvās lietas materiālus, kuri vairs nevar būt valsts noslēpums, jo tajos esošās ziņas ir izpaustas tiesas sēdē. Tiesai bija iespēja nodrošināt apsūdzētā tiesības uz taisnīgu tiesu un iepazīstināt ar operatīvās lietas materiāliem vismaz tajā daļā, kas skar /pers. B/ un /pers. F/ ziņojumus KNAB par apsūdzēto vai ziņojumus, kas šajā lietā attiecināmi uz apsūdzēto.

Pirmās instances tiesai bija tieši jānorāda, vai operatīvās darbības lietā bija ziņas no citiem avotiem bez /pers. B/ un /pers. F/ par apsūdzētā iepriekšēju pierādāmu saistību ar noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā.

[8.7] Pirmās instances tiesa kļūdaini apsūdzētā darbības kvalificējusi kā sagatavošanos Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai, apsūdzētā darbībās nav konstatējams noziedzīga nodarījuma sastāvs. Lietā nav pierādīts, ka apsūdzētais veicis darbības, kas paredzētas Krimināllikuma 15.panta trešajā daļā, 20.panta ceturtajā daļā un tas nav iespējams, jo atbilstoši tiesas secinātajam reāls noziedzīgs nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, netika veikts. Tāpat tiesa nav pilnībā vērtējusi un ņēmusi vērā liecinieku /pers. B/ un /pers. F/ tiesā liecināto, ka netika plānots veikt reālas darbības par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, par tām nav runāts, no kā secināms, ka apsūdzētais nevarēja sagatavoties nezināmām darbībām.

Tiesas spiedumā nav norādīta cēloņsakarība un motivācija, kopsakarā ar faktiskajiem apstākļiem, ka nav noticis noziedzīgs nodarījums saskaņā ar Krimināllikuma 218.pantu un nav bijis plānots to vispār veikt, tādējādi nav saprotams, kā tiesa secinājusi, ka apsūdzētais sodāms saskaņā ar Krimināllikuma 320.panta trešo daļu, 318.panta otro daļu un 329.pantu, kuru noziedzīgo nodarījumu objektīvās puses darbības ir saistāmas ar nolūku veikt Krimināllikuma 218.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu (atbalstīšanas, sagatavošanās vai citās formās).

[8.8] Apsūdzībā par Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu nav pietiekama pamata konstatēt būtisku kaitējumu, tiesas spriedumā konstatētais neatbilst Augstākās tiesas judikatūrai.

[8.9] Pirmās instances tiesa nepamatoti atzina apsūdzēto par vainīgu Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, jo inkriminētās kukuļņemšanas apraksts tiesas spriedumā neatbilst Krimināllikuma 320.pantā ietvertajām kukuļņemšanas sastāva pazīmēm.

[8.10] Atzīstot apsūdzēto par vainīgu Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā, 320.panta trešajā daļā un 329.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, pirmās instances tiesa ir pārkāpusi dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*non bis in idem*) principu. Apsūdzībā saskaņā ar Krimināllikuma 329.pantu norādītas tās pašas darbības, kas tika inkriminētas saskaņā ar Krimināllikuma 318.panta otro daļu un 320.panta trešo daļu. Tiesa nav ņēmusi vērā apstākli, ka šīs normas ir ievietotas vienā Krimināllikuma nodaļā un tajā ietvertie noziedzīgie nodarījumi apdraud vienas un tās pašas intereses.

[8.11] Tiesa 2011.gada 19.decembrī nepamatoti nepieņēma valsts apsūdzības uzturētājas, prokurores V.Jirgenas noraidījumu. Noraidījuma pamatā nebija prokurores rīcība, bet gan personiska konflikta ar apsūdzēto esamība, uz ko norāda tas, ka prokurore bija iniciatore citu kriminālprocesu uzsākšanai pret apsūdzēto, savukārt /pers. A/ vairākkārt vērsies Ģenerālprokuratūrā ar iesniegumiem uzsākt resoriskās pārbaudes un izskatīt iespējamību uzsākt kriminālprocesu pret V.Jirgenu par noziedzīgiem nodarījumiem jurisdikcijas jomā.

[8.12] Lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru atzīts par vainīgu Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā, 320.panta trešajā daļā un 329.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, un šajā daļā taisīt jaunu, attaisnojošu spriedumu.

Lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par viņa atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, taisīt šajā daļā jaunu, attaisnojošu spriedumu, norādot, ka apsūdzētā darbības nesatur noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

[9] Apsūdzētā aizstāvis Ralfs Beitiņš apelācijas sūdzībā un tās papildinājumos norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums ir nelikumīgs un atceļams turpmāk minēto argumentu dēļ.

[9.1] Pirmās instances tiesas spriedumā nav analizēta, pārbaudīta un motivēta provokācijas esamība vai neesamība attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma sagatavošanu un /pers. A/ iesaistīšanu noziedzīgos nodarījumos.

[9.2] Liecinieks /pers. F/, kura liecības ir par pamatu apsūdzībai, nav ticis nopratināts tiesas sēdē. Tā kā viņa liecības nav Kriminālprocesa likumā noteiktā kārtībā pārbaudītas, pirmās instances tiesa uz tām nedrīkstēja atsaukties spriedumā.

[9.3] Lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par attaisnojoša sprieduma taisīšanu par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu un taisīt jaunu, attaisnojošu spriedumu, pamatojoties uz noziedzīga nodarījuma neesamību.

Tāpat lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā, 318.panta otrajā daļā un 329.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, un taisīt jaunu, attaisnojošu spriedumu, pamatojoties uz noziedzīgo nodarījumu neesamību.

[10] Ar Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 6.maija lēmumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 21.oktobra spriedums atstāts negrozīts.

[11] Izskatot prokurores V.Jirgenas kasācijas protestu, apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāvju O.Ondrupa un R.Beitiņa kasācijas sūdzības par Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 6.maija lēmumu, Augstākā tiesa ar 2017.gada 20.aprīļa lēmumu to atcēla daļā, ar kuru atstāts negrozīts Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 21.oktobra spriedums par /pers. A/ atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 218.panta otrās daļas, daļā, ar kuru atstāts negrozīts spriedums par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas un Krimināllikuma 329.panta, kā arī daļā par /pers. A/ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu. Atceltajās daļās lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā, pārējā daļā, t.i., par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā nolēmums atstāts negrozīts.

[12] Iztiesājot krimināllietu atkārtoti apelācijas instances tiesas sēdē, prokurore V.Jirgena apelācijas protestu uzturēja daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanu daļā par /pers. A/ attaisnošanu saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 218.panta otro daļu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 461.- 462.pantiem, ņemot vērā Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2017.gada 20.aprīļa lēmumā norādīto par tiesību normu konkurenci, grozīja /pers. A/ celto apsūdzību pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas un 329.panta, izslēdzot no tās apsūdzētā noziedzīgo darbību kvalifikāciju saskaņā ar Krimināllikuma 329.pantu, ietverot Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma faktisko apstākļu izklāstā līdz šim arī Krimināllikuma 329.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izklāstā norādītos faktiskos apstākļus.

Apelācijas protestu daļā par Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma klasifikāciju, Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā papildsoda nepiemērošanu, kā arī par Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punkta piemērošanu prokurore neuzturēja. Apsūdzētā un

viņa aizstāvja apelācijas sūdzības neatzina.

Prokurore lūdza /pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā un 318.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā. Norādīja, ka pārsūdzētajā spriedumā ir pareizi konstatēti /pers. A/ pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 218.panta otrās daļas inkriminētā nozieguma faktiskie apstākļi, bet nav pareiza šo darbību juridiskā kvalifikācija, kā rezultātā konkrētā noziedzīguma izdarīšanā viņš ir attaisnots nepamatoti.

Pirmās instances tiesas spriedumā izdarīto secinājumu, kas attiecas uz /pers. A/ notiesāšanu saskaņā ar Krimināllikuma 320.panta trešo daļu, pamatotību un pareizību ir apstiprinājusi Augstākā tiesa 2017.gada 20.aprīļa lēmumā, noraidot apsūdzētā un viņa aizstāvju kasācijas sūdzībā paustos apgalvojumus par šī noziedzīgā nodarījuma sastāva neesamību /pers. A/ darbībās.

Lai sodītu apsūdzēto par izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, atturētu citas personas, tai skaitā amatpersonas no līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas un tās pildītu likumu, /pers. A/ saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 218.panta otro daļu, kā arī 318.panta otro daļu ir piemērojams reāls brīvības atņemšanas sods.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu, nosakot apsūdzētajam sodu par vairākiem noziedzīgajiem nodarījumiem, piemērojams daļējs soda saskaitīšanas princips, ņemot vērā piemērojamo brīvības atņemšanas sodu apmērus un /pers. A/ atbildību ietekmējošos apstākļus.

Prokurore lūdz /pers. A/ sodīt par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā, 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 6 mēnešiem, neatņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību, par Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem, neatņemot tiesības ieņemt noteiktus amatus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu galīgo sodu noteikt, daļēji saskaitot piespriestos brīvības atņemšanas sodus un sodu, kas noteikts ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2014.gada 21.oktobra spriedumu, brīvības atņemšanu uz 5 gadiem, neatņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību un tiesības ieņemt noteiktus amatus.

[13] Apsūdzētais /pers. A/ apelācijas instances tiesā uzturēja iesniegtās apelācijas sūdzības uz tajās izklāstītajiem argumentiem, paskaidroja, ka sevi par vainīgu noziedzīgajos nodarījumos, t.sk., saskaņā ar prokurores 2017.gada 28.jūnijā grozīto apsūdzību neatzīst, norādīja turpmāk minēto.

[13.1] Apsūdzība ir virspusēja un nekonkrēta, nav saprotams, par kādu tieši noziedzīgu nodarījumu apsūdzēts, tādējādi ir pārkāptas Kriminālprocesa likuma 405.panta prasības un liegts pilnvērtīgi īstenot aizstāvību.

[13.2] Inkriminētos noziedzīgos nodarījumus nav izdarījis. Ne kā izdarītājs, ne kā līdzdalībnieks nav vēlējies, plānojis vai gatavojies veikt darbības, kurām būtu noziedzīgu nodarījumu raksturs, kā arī nekad nav veicis darbības vai pieļāvis bezdarbību, kura būtu kvalificējama kā noziedzīgs nodarījums.

[13.3] Viņa darbības nevar tikt kvalificētas kā izvairīšanās no nodokļu nomaksas atbalstīšana, jo nav konstatēts konkrēts nodokļu maksātājs, kura izdarīto noziedzīgo nodarījumu būtu atbalstījis, nav konstatēts nodokļu taksācijas periods, par kuru izvairīšanās no nodokļu nomaksas būtu notikusi un būtu atbalstīta no viņa puses. Nav noticis konkrēts noziedzīgs nodarījums, nav notikušas darbības, kurām varētu konstatēt visas Krimināllikuma 218.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes. Atbalstīt var tikai kādu konkrētu, identificējamu noziedzīgu nodarījumu, kuram var konstatēt visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes. Sarunas par iespējamu noziedzīgu shēmu veidošanu, kā tas izriet no apsūdzības, nevar veidot krimināltiesības pamatu, jo tajās nav konkrētu darbību, tās neveido ne sagatavošanos noziedzīga nodarījuma izdarīšanai, ne mēģinājumu to izdarīt, vēl jo vairāk – pabeigta noziedzīga nodarījuma intelektuālu atbalstīšanu.

Ņemot vērā, ka apsūdzībā nav norādīts konkrēts noziedzīgs nodarījums, kuru esot atbalstījis, nav iespējams atzīt viņu par vainīgu abstrakta noziedzīga nodarījuma atbalstīšanā. Tādējādi viņu nav iespējams atzīt par vainīgu arī pakārtotajos nodarījumos – kukuļņemšanā un ierobežotas pieejamības informācijas izpaušanā.

[13.4] Aizstāvībai tika liegta iespēja iepazīties ar operatīvās lietas materiāliem, no kuriem varētu konstatēt likumīgu pamatu operatīvā eksperimenta veikšanai pret /pers. A/. Aizstāvībai nav zināms, vai šādas ziņas pirms operatīvā eksperimenta tika iegūtas, un, ja tika iegūtas, vai tajās ietvertie apgalvojumi ir patiesi. Aizstāvība nevar pieprasīt iepazīties ar konkrētu dokumentu no operatīvās lietas, ja tai nav nekādu ziņu par to, kas katrā konkrētajā operatīvajā lietā atrodas.

[13.5] Apsūdzības liecinieka /pers. F/ pratināšanas nepieļaušana uzskatāma par tiesībām uz taisnīgu tiesu pārkāpumu. Viņš uz tiesu liecināt neieradās, jo policijai netika dots uzdevums noskaidrot viņa faktisko atrašanās vietu, tiesas pavēste tika nosūtīta uz adresi, kur /pers. F/ dzīvojis bērnībā.

[13.6] Apelācijas sūdzībā tika izteikts lūgums noteikt poligrāfa ekspertīzi, kas tiesas sēdē tika uzturēts, taču tiesa minēto lūgumu nav izlēmusi.

[13.7] Prokurorei V.Jirgenai ir personisks konflikts ar viņu kopš 2010.gada, kad prokurore tika sodīta par pārkāpumu pret /pers. A/, piemērojot drošības līdzekļus pusgadu ilgāk nekā normatīvie akti to paredzēja. Prokurore ir personiski iniciējusi gan cita krimināļprocesa uzsākšanu pret viņu, kas 2010.gadā tika izbeigts, tad atjaunots un vēlreiz tika izbeigts 2011.gadā, tāpat viņš ir rakstījis iesniegumus pret prokurori V.Jirgenu, lai viņa tiktu saukta pie krimināltiesības par dienesta noziegumu izdarīšanu, tas ir, par bezdarbību un dienesta pilnvaru pārsniegšanu, pierādījumu viltošanu, tāpat arī par lēmuma pieņemšanu, apsūdzēto saucot pie krimināltiesības, zinot, ka viņš nav vainīgs.

[13.8] Norāda, ka viņam šobrīd ir divi mazgadīgi bērni, veselības stāvoklis normalizējas, bet ārstēšanās jāturpina. Veselības stāvokļa dēļ nevar aktīvi darboties, darbs lielākoties no mājām.

[14] Aizstāvis O.Ondrups apelācijas instances tiesā uzturēja apelācijas sūdzības un norādīja, ka /pers. A/ celtā apsūdzība ir nepamatota un prettiesiska.

[14.1] Attiecībā uz /pers. A/ celto apsūdzību saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 218.panta otro daļu, norādīja, ka minētajam noziedzīgam nodarījumam ir materiāls sastāvs, tādējādi ir nepieciešama kaitīgo seku iestāšanās. VID ir sniedzis atbildi, ka zaudējumi šajā lietā valstij nav nodarīti, tāpat VID ir sniedzis atbildi, ka /pers. A/ VID nodarbojās ar disciplinārlietu izskatīšanu un VID amatpersonu apsardzi, bet nav izmeklējis nodarījumus saistībā ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas.

[14.2] Tiesa nav pievērsusi pienācīgu uzmanību apstāklim, ka /pers. A/ apsūdzība nav ceļama ne par noziedzīga nodarījuma saistībā ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas atbalstīšanu, ne par atlīdzības pieņemšanu par hipotētiskā intelektuālā atbalsta sniegšanu, jo minētās darbības bija paredzēts veikts ārzemēs.

[14.3] Lietā nav konstatētas reālas darbības, kas atbilstu Krimināllikuma 218.panta otrās daļas noziedzīga nodarījuma sastāvam, ko varētu atbalstīt /pers. A/. Iztrūkstot objektīvās puses darbību raksturojumam atbilstoši tiesību aktiem nodokļu ieņēmumu jomā, nav arī konstatējama apsūdzētā subjektīvā attieksme pret inkriminēto noziedzīgo nodarījumu.

[14.4] Ir notikusi nelikumīga /pers. A/ uzkūdīšana (provokācija) noziedzīga nodarījuma izdarīšanai un nav pamata /pers. F/ liecības vērtēt kā ticamas.

[14.5] Apelācijas instances tiesā nav izskatīti apelācijas sūdzībās izteiktie lūgumi, nav notikusi neviena aizstāvības pieteikto liecinieku /pers. E/,

/pers. FA/, /pers. G/, /pers. H/, lingvistu /pers. AA/, /pers. AB/ nopratināšana, pierādījumu pārbaude nav veikta apelācijas sūdzībās izteiktajā apjomā. Apsūdzības galvenais liecinieks /pers. F/, kurš nav sniedzis atbildes uz visiem aizstāvības jautājumiem, uzaicināts uz tiesu, nosūtot tiesas pavēsti /pers. F/ uz adresi, kur viņš pēdējos 15 gadus nav faktiski dzīvojis. Aizstāvības iesniegtie pierādījumi par citām adresēm nav vērtēti.

[14.6] Prokurore V.Jirgena atrodas interešu konfliktā, jo viņa ir kriminālprocesa virzītāja no šī kriminālprocesa izdalītā kriminālprocesā, izmeklējot epizodi par /pers. F/ iespējamo ietekmēšanu un viņa 2009.gada 16.jūnija iesnieguma rakstīšanas apstākļiem, kur tika norādīts, ka KNAB viņam ir draudējis un viņu šantažējuši, lai darbotos un piespiestu viņu uz provokāciju pret apsūdzētajiem /pers. AC/ un /pers. A/.

[14.7] Gadījumā, ja tiesa nolemj piemērot sodu /pers. A/, lūdz ņemt vērā, ka viņa notiesāšana ir notikusi uz apsūdzības liecinieka /pers. F/ liecību pamata, kurš nav ticis nopratināts tiesā pilnībā, kā arī to, ka, nosakot sodu par vieniem un tiem pašiem juridiskiem un faktiskiem apstākļiem abiem apsūdzētajiem, nevar būt divi dažādi sodi: 3 gadi nosacīti /pers. AC/ un 5 gadi reāli /pers. A/, jo abas 2010.gada maija apsūdzības ir gandrīz identiskas, /pers. A/ apsūdzība pat ir mazāk apsūdzoša, jo viņš nav izmantojis savas pieejas tiesības VID datu bāzēm un nav skatījies VID datu bāzēs, kā arī /pers. A/ nav solījis /pers. F/ palīdzību izvairīties viņam no VID pārbaudēm. Minēto /pers. A/ bija gatavs apliecināt, brīvprātīgi veicot poligrāfa ekspertīzes pārbaudi, taču pieteiktais lūgums par poligrāfa ekspertīzi nav izvērtēts.

[14.8] Rīgas apgabaltiesa 2014.gada 21.oktobra sprieduma rezolutīvajā daļā nav noteikusi galīgā soda pēc noziedzīgu nodarījumu kopības noteikšanas veidu.

Augstākajai tiesai ar 2017.gada 20.aprīļa lēmumu atceļot Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 6.maija lēmumu daļā par noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, apelācijas instances tiesai norādīts, ka Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 21.oktobra spriedumā pēc Krimināllikuma 320.panta trešās daļas noteiktais brīvības atņemšanas sods 3 gadi, skatot krimināllietu no jauna, nav saistošs.

[14.9] Vērš uzmanību, ka, piemērojot Krimināllikuma 318.pantu, kas ir salikta sastāva nodarījums, saskaņā ar Krimināllikuma 8.pantu ir jānosaka vainas forma. Krimināltiesību literatūrā nav noteikts, kā noteikt vainas formu salikta sastāva nodarījumos, tomēr tas, vai persona, it īpaši valsts amatpersona, tiek vainota – tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā vai aiz neuzmanības, būtiski ietekmē turpmākās juridiskās sekas.

[14.10] Attiecībā uz iespējamā brīvības atņemšanas soda piemērošanas pamatotību, lūdz ņemt vērā, ka kopš kriminālprocesa uzsākšanas pagājuši 11 gadi, bet kopš pirmās instances tiesas sprieduma – vairāk nekā pieci gadi.

[14.11] Lūdz attaisnot /pers. A/ viņam celtajā apsūdzībā.

Motīvu daļa

[15] Krimināllietu tiesas kolēģija, iztiesājot krimināllietu apelācijas instancē atbilstoši Augstākās tiesas 2017.gada 20.aprīļa lēmumam, iepazinusies ar grozīto apsūdzību, noklausījusies apsūdzētā paskaidrojumus, aizstāvja un prokurores viedokļus, iepazinusies ar pierādījumiem lietā, atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas un 329.panta, par /pers. A/ atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 218.panta otrās daļas, un šajā daļā taisāms jauns notiesājošs spriedums.

[16] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu tiesas izmeklēšana un debates apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros.

[17] Savukārt apelācijas instances tiesā, atkārtoti izskatot lietu, tiesas izmeklēšanai un debatēm jānotiek Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmumā norādītajā apjomā un ietvaros *(skat. Augstākās tiesas lēmumus Nr.SKK-95/2013, SKK-49/2015).*

[17.1] Augstākā tiesa ir atzinusi par pamatotu un likumīgu pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas nolēmumu daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 320.panta trešās daļas, t.i., ka /pers. A/, būdams amatpersona, personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar citu amatpersonu, apzināti prettiesiski pieņēma /pers. F/ piedāvājumu par materiālu vērtību (kukuļa) lielā apmērā pieņemšanu par kādu darbību izdarīšanu kukuļdevēja interesēs un pieņēma no /pers. F/ daļu no kukuļa lielā apmērā pēc konkrētu darbību izdarīšanas kukuļdevēja interesēs, izmantojot savu dienesta stāvokli.

[17.2] Augstākā tiesa atcēlusi nolēmumu daļā, ar kuru apelācijas instances tiesa atstājusi negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas un 329.panta, norādot, ka /pers. A/ nodarījuma kvalifikācija pēc abiem pantiem neatbilst Krimināllikuma 26.panta trešajā daļā dotajai noziedzīgu nodarījumu reālas kopības izpratnei. Raksturojot Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā un 329.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu objektīvo pusi, norādītas vienas un tās pašas darbības, tomēr Krimināllikuma 318.pantā ietvertā norma pēc sava satura ir plašāka, jo bez dienesta ļaunprātības norāda uz tās izraisītajām sekām – būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un personas ar likumu aizsargātajām interesēm, un šādā situācijā ir konstatējama normu konkurence, tādēļ nodarījums būtu jākvalificē saskaņā ar normu, kura ietver plašāku saturu.

[17.3] Kā arī atcēlusi nolēmumu daļā, ar kuru apelācijas instances tiesa atstājusi negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu par /pers. A/ attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 218.panta otrās daļas, atzīstot, ka tiesa, izvērtējot /pers. A/ celtajā apsūdzībā inkriminētās darbības, kļūdaini atzinusi, ka viņš ir minētā pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma līdzizdarītājs.

[18] Tiesas kolēģija atzīst, ka prokurores apelācijas protests daļā par /pers. A/ attaisnošanu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā, ir pamatots un šajā daļā ir taisāms apsūdzēto notiesājošs spriedums, kā arī, ņemot vērā grozīto apsūdzību, ir taisāms jauns apsūdzēto notiesājošs spriedums noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā.

[19] Tiesas kolēģija k o n s t a t ē

[19.1] /pers. A/ atbalstīja izvairīšanos no nodokļu nomaksas un ar nodokli apliekamo objektu samazināšanu, kas nodarīja zaudējumus valstij lielā apmērā, turpmāk minētajos apstākļos.

/pers. A/, būdams Valsts ieņēmuma dienesta /Struktūrvienības nosaukums/ (turpmāk VID /Struktūrvienības nosaukums/) amatpersona – VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/, kura dienesta pienākumos ietilpst noziedzīgu nodarījumu valsts ieņēmumu jomā un VID amatpersonu un darbinieku izdarīto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšana, 2008.gada 10.septembrī personīgas, ar dienesta pienākumu pildīšanu nesaistītas, tikšanās laikā ar uzņēmēju /pers. F/, kura notika kafejnīcā "/nosaukums M/" /adrese/, un kurā piedalījās arī VID /Struktūrvienības nosaukums//daļas/ /amats/ – persona, pret kuru lieta izdalīta atsevišķā lietvedībā, (turpmāk – cita persona), uzzināja par /pers. F/ nodomu pusotra gada laikā, izmantojot vairākus uzņēmumus (firmas), noformējot ar nodokli apliekamu darījumu dokumentus par faktiski nenotikušiem darījumiem un pārskaitot naudas summas kopā ar pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN) Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrētiem uzņēmumiem uz viltotu un nepatiesu informāciju saturošu dokumentu – līgumu un rēķinu pamata un tādējādi, faktiski nenodarbojoties ar uzņēmējdarbību, caur šo uzņēmumu kontiem pārskaitīt līdz Ls 50 000 000,00 (71 143 590,53 *euro*), kas ļautu /pers. F/ izvairīties no 18% PVN nomaksas Ls 7 627 118,64 (10 852 412,11 *euro*) apmērā, kā arī, samazinot ar 15% uzņēmuma ienākuma nodokli (turpmāk – UIN) apliekamo ienākumu, varētu valstij radīt papildus zaudējumus vēl Ls 7 500 000,00

(10 671 538,58 *euro*) apmērā samazināta UIN veidā un tādējādi kopā nodarītu valstij zaudējumu lielā apmērā.

Pēc kā /pers. A/, kura tiešie darba pienākumi saistīti ar noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu valsts ieņēmumu jomā, tai skaitā, saistībā arī ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas, par ko kriminālatbildība paredzēta Krimināllikuma 218.pantā, apzinoties /pers. F/ izteiktā nodoma prettiesisko raksturu, pretēji dienesta interesēm, mantkārīgu tieksmju pamudināts – par /pers. F/ apsolīto samaksu – 1% no pārskaitītās summas Ls 50 000 000,00 (71 143 590,53 *euro*), tas ir, par kukuli Ls 500 000,00 (711 435,90 *euro*) apmērā, vienojās ar VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/ – citu personu atbalstīt /pers. F/ noziedzīgās darbības.

Saskaņā ar savstarpējo lomu sadali, kad /pers. A/ pienākumos ietilpa sazināšanās ar /pers. F/ un kopīgo tikšanos organizēšana, /pers. A/ 2008.gada 17. un 18.oktobrī vairākkārt ar īsziņu palīdzību sazinājās ar /pers. F/ par tikšanās vietu un laiku, kā rezultātā viņš (/pers. A/) un cita persona 2008.gada 18.oktobrī ap plkst.20.00 kafejnīcas /nosaukums M/" telpās, kas atrodas /adrese/, tikās ar /pers. F/, kur, kopīgi atbalstot noziedzīgu nodarījumu, saistītu ar nodokļu nemaksāšanu valstij izdarīšanu, /pers. A/ un cita persona sniedza intelektuālu palīdzību /pers. F/ gan skaidrojot, kā veidot noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas shēmu, gan solot palīdzēt izvairīties no atbildības par šīm darbībām. Bez tam /pers. A/, saskaņā ar viņa un citas personas starpā esošo vienošanos, lai tiktu īstenots /pers. F/ noziedzīgais nodoms, iedeva /pers. F/ viņam (/pers. A/) pieejamo elektroniskā pasta adresi /elektroniskā pasta adrese/, lai turpmāk būtu iespējams apmainīties ar informāciju, kura nepieciešama kopīgā noziedzīgā nodoma realizācijai. Savukārt cita persona, darbojoties grupā ar /pers. A/, saņēma no /pers. F/ uz A4 lapas izdrukātu sarakstu ar dažādu astoņu uzņēmumu – SIA "/nosaukums A/", SIA "/nosaukums B/", SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/", SIA "/nosaukums G/", SIA "/nosaukums H/" un četru personu – /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ datiem, lai viņi abi kā VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonas VID "Nodokļu informācijas sistēmā" (turpmāk NIS) pārbaudītu, vai ir droša to izmantošana fiktīvā (neesošā) uzņēmējdarbībā. /pers. A/ un cita persona savstarpēji vienojās, ka informācijas pārbaudi VID NIS veiks cita persona.

Pēc tam, kad saskaņā ar savstarpējo pienākumu sadali /pers. A/ 2008.gada 20.oktobrī vairākkārt ar īsziņu palīdzību, sazinoties ar /pers. F/, bija noorganizējis tikšanos, /pers. A/ un cita persona 2008.gada 20.oktobrī pēc plkst.16.15 sporta kluba "/nosaukums I/" kafejnīcas telpās, kas atrodas /adrese/ atkārtoti tikās ar /pers. F/. Tikšanās laikā /pers. A/ izmantoja savu pieredzi un zināšanas noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanā valsts nodokļu maksājumu jomā un klusējot piekrita citas personas, kurš, rīkojoties saskaņā ar pienākumu sadali, informēja /pers. F/ par VID NIS iegūtās informācijas par juridiskām un fiziskām personām kā nodokļu maksātājiem saturu, ko cita persona 2008.gada 20.oktobrī laikā no plkst.08.26 līdz 08.47, nelikumīgi izmantojot pieejas tiesības VID NIS, bija ieguvusi, kā arī deva padomus /pers. F/, kā veiksmīgi realizēt viņa (/pers. F/) plānoto noziedzīgo nodarījumu.

2008.gada 22. un 23.oktobrī /pers. A/, vairākkārt sazinoties ar īsziņu palīdzību ar /pers. F/, savstarpēji vienojās par tikšanos 2008.gada 23.oktobrī ap plkst.13.30 kafejnīcā "/nosaukums M/", kas atrodas /adrese/. Realizējot iepriekš panākto vienošanos viņa (/pers. A/) un citas personas starpā, /pers. A/ šīs tikšanās laikā atkārtoti iedeva /pers. F/ adresi elektroniskai sarakstei, kā arī apsprieda nelegālās naudas aprites shēmas darbību un starpniekiem maksājamo atlīdzību.

Īstenojot kopīgo noziedzīgo nodomu /pers. F/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma atbalstīšanā, /pers. A/ 2008.gada 24.oktobrī plkst.07.22 nosūtīja uz /pers. F/ elektronisko adresi apstiprinājumu, ka viņš pirms tam aktuālas nodokļu maksātāju informācijas iegūšanai ir saņēmis tā (/pers. F/) nosūtīto divu uzņēmumu SIA "/nosaukums J/", SIA "/nosaukums K/" un trīs personu – /pers. N/, /pers. O/ un /pers. P/ datus. Pēc tam /pers. A/ šos datus tālākai pārbaudei nodeva citai personai, kurš 2008.gada 24.oktobrī, laikā no plkst.08.17 līdz 08.22, atkārtoti nelikumīgi izmantoja pieejas tiesības VID NIS un ieguva nepieciešamo informāciju.

2008.gada 24.oktobrī (pirms tam /pers. A/ ar īsziņu palīdzību precizēja tikšanās vietu un laiku) plkst.17.00 /pers. A/, cita persona un /pers. F/ tikās kafejnīcā "/nosaukums M/", kas atrodas /adrese/. Tikšanās laikā /pers. A/ un cita persona, izmantojot savu dienesta stāvokli, atkārtoti /pers. F/ sniedza padomus tā plānotā noziedzīgā nodoma realizācijā – gan par to, kā veiksmīgāk izvietot uzņēmumus noziedzīgajā shēmā tā, lai valstij netiktu maksāti nodokļi, gan informēja par to, kādu informāciju viņš (/pers. A/) /pers. F/ interesēs darbojoties saskaņoti grupā ar citu personu, no VID NIS par juridiskām un fiziskām personām kā nodokļu maksātājiem bija ieguvis.

2008.gada 2., 3., 6., 7.novembrī /pers. A/, darbojoties grupā pēc iepriekšējas vienošanās, izmantojot īsziņu starpniecību, ar /pers. F/ precizēja tikšanās vietu un laiku, pēc kā 2008.gada 7.novembrī plkst.14.00 abi tikās kafejnīcas "/nosaukums M/" telpās, kas atrodas /adrese/. Realizējot iepriekš panākto vienošanos viņa (/pers. A/) un citas personas starpā, /pers. A/ šīs tikšanās laikā turpināja /pers. F/ sniegt intelektuāla rakstura atbalstu tā (/pers. F/) plānotā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, solīja /pers. F/ par tā veiktajām noziedzīgajām darbībām palīdzēt izvairīties no atbildības VID /Struktūrvienības nosaukums/. Pie tam /pers. A/, uzzinot par to, ka /pers. F/, izmantojot viņa (/pers. A/) un citas personas VID /Struktūrvienības nosaukums/ datu bāzē pārbaudītos uzņēmumus ir veicis nelikumīgus darījumus ar naudas pārskaitīšanu un tādējādi ir daļēji realizējis savu plānoto noziegumu, atkārtoti izteica gatavību pieņemt samaksu par /pers. F/ interesēs veiktajām darbībām atbilstoši tobrīd paveikto nelikumīgo darījumu apjomam.

Lai gan /pers. A/, darbojoties saskaņoti ar citu personu, bija devis /pers. F/ norādījumus par to, ka, lai noziedzīgā nodokļu nemaksāšanas shēma darbotos veiksmīgi, tad dažos no pārbaudītajiem uzņēmumiem nepieciešams nomainīt direktorus, kā arī veikt citas darbības sekmīgai noziedzīgā nodarījuma realizācijai, /pers. F/ neveica nekādas darbības noziedzīgā nodarījuma realizēšanai, bet radīja /pers. A/ un citai personai maldīgu priekšstatu, ka 2008.gada oktobrī, novembrī – līdz tā 13.datumam, viņš (/pers. F/), izmantojot uzņēmumus, kuru pārbaudē VID NIS aktīvu dalību ņēma /pers. A/ un cita persona, kā arī izmantojot abu amatpersonu dotos padomus viņa (/pers. F/) noziedzīgā plāna īstenošanā, caur iepriekš minēto uzņēmumu kontiem viņš (/pers. F/) ir pārskaitījis Ls 340 000,00 (483 776,41 *euro*) (ieskaitot PVN 18%) un tādējādi ir izvairījies no 18% PVN nomaksas Ls 51 864,40 (73 796,39 *euro*) apmērā un 15% UIN nomaksas Ls 51 000,00 (72 566,46 *euro*) apmērā, nenomaksājot nodokļos kopā Ls 102 864,40 (146 362,85 *euro*) un nodarījis zaudējumus valstij lielā apmērā.

Pēc tam, kad saskaņā ar savstarpējo lomu sadali /pers. A/ 2008.gada 10., 11., 12.novembrī vairākkārt ar īsziņu palīdzību, sazinoties ar /pers. F/, bija noorganizējis tikšanos, /pers. A/ un cita persona 2008.gada 13.novembrī ap plkst.15.50 tikās ar /pers. F/ kafejnīcas "/nosaukums M/" telpās, kas atrodas /adrese/, kur /pers. A/ un cita persona par atbalsta sniegšanu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā saistībā ar /pers. F/ daļēja plāna par Ls 50 000 000,00 (71 143 590,53 *euro*) nelegālas pārskaitīšanas realizāciju un ar to saistīto valstij paredzēto nodokļu nemaksāšanu, kā rezultātā valstij netika nomaksāti nodokļi lielā apmērā, no /pers. F/ kā kukuli katrs saņēma atlīdzību Ls 3 400,00 (4 837,76 *euro*) apmērā.

Tādējādi /pers. A/, būdams pārliecināts par to, ka /pers. F/ izdara Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un apzinoties savas rīcības prettiesiskumu, nevis pārtrauca šo noziedzīgo nodarījumu, bet mantkārīgā nolūkā, apzināti atbalstīja un veicināja to, gan dodot padomus un norādījumus, gan iepriekš apsolot slēpt noziedzīgā nodarījuma pēdas.

Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā.

[19.2] Turklāt /pers. A/, būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli mantkārīgā nolūkā, apzināti izdarīja tīšas darbības, kuras radījušas būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm turpmāk minētajos apstākļos.

/pers. A/, būdams valsts amatpersona – kopš 2007.gada 29.janvāra iecelts VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/ amatā, kurš 2007.gada 28.februārī iepazīstināts ar amata aprakstu, kas apstiprināts ar 2006.gada 7.marta VID rīkojuma Nr.616-p pielikumu Nr.3, zinot, ka: viņa

pienākumos saskaņā ar amata aprakstu ietilpst:

- veikt likumā noteikto operatīvo darbību, lai izpildītu likumā "Par Valsts ieņēmumu dienestu" noteiktos /Struktūrvienības nosaukums/ uzdevumus pārkāpumu un noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un novēršanā valsts ieņēmumu jomā un VID ierēdņu un darbinieku rīcībā (5.1.punkts),
- veikt citus pienākumus, lai atklātu, pārtrauktu un novērstu pārkāpumus un noziedzīgus nodarījumus, konstatētu un meklētu personas, kuras tos izdarījušas (5.7.punkts),
- atklāt pārkāpumu un noziedzīgu nodarījumu cēloņus un veicinošos apstākļus, veikt pasākumus to novēršanā (5.12.punkts),
- nodrošināt valsts un dienesta noslēpumu saglabāšanu un neizpaušanu (5.19.punkts);

· saskaņā ar likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu":

- 2.panta ceturto daļu viens no VID galvenajiem uzdevumiem ir novērst un atklāt noziedzīgus nodarījumus valsts nodokļu, nodevu un citu noteikto obligāto maksājumu jomā,
- 16.panta septīto daļu VID /Struktūrvienības nosaukums/ ierēdnis likumpārkāpumu atklāšanā valsts ieņēmumu jomā var saņemt no citām valsts pārvaldes institūcijām ziņas, kas saistītas ar nodokļu maksātāju uzskaiti un viņu saimniecisko un finansiālo darbību, ja attiecīgo ierēdni tam rakstveidā ir pilnvarojis VID ģenerāldirektors, viņa vietnieks vai VID /Struktūrvienības nosaukums/ direktors vai viņa vietnieks,
- 21.panta pirmo daļu VID ierēdnim aizliegts, izņemot likumā "Par nodokļiem un nodevām" paredzētos gadījumus, izpaust par nodokļa maksātāju jebkādu informāciju, kas ierēdnim vai darbiniekam kļuvusi zināma, pildot dienesta pienākumus;

· saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām" 22.panta pirmo daļu Nodokļu administrācijas ierēdnim, tai skaitā VID amatpersonai, ja šā panta otrajā daļā nav noteikts citādi, aizliegts izpaust par nodokļu maksātāju bez viņa piekrišanas jebkādu informāciju, kas šim ierēdnim kļuvusi zināma pildot dienesta (darba) pienākumus;

· saskaņā ar "Informācijas atklātības likuma" 5.panta pirmo daļu ierobežotas pieejamības informācija ir tāda informācija, kura ir paredzēta ierobežotam personu lokam sakarā ar darba vai dienesta pienākumu veikšanu, kuras izpaušana vai nozaudēšana šīs informācijas rakstura vai satura dēļ apgrūtina vai var apgrūtināt iestādes darbību, nodara vai var nodarīt kaitējumu personu likumiskajām interesēm;

· saskaņā ar likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 19.pantu informāciju, kas valsts amatpersonai pieejama saskaņā ar valsts amatpersonas amata pienākumu pildīšanu, aizliegts prettiesiski izpaust vai izmantot mērķiem, kas nav saistīti ar valsts amatpersonas pienākumu veikšanu vai konkrētu uzdevumu pildīšanu;

· VID iekšējie normatīvie akti nosaka VID informācijas sistēmu datu aizsardzību un nesankcionētu rīcību ar šiem datiem:

- 2001.gada 21.augusta VID rīkojumu Nr.812 apstiprinātus (izdarīti grozījumi ar 2001.gada 27.novembra VID rīkojumu Nr.1192, 2002.gada 13.decembra VID rīkojumu Nr.2294 un 2004.gada 6.februāra VID rīkojumu Nr.179) "VID informācijas sistēmas drošības noteikumus", kura apakšpunktos noteikts, ka:
  - 8.1.2. visai VID IS informācijai, izņemot neklasificēto informāciju, jābūt aizsargātai no izpaušanas citām personām,
  - 8.2.2. darbinieks vai lietotājs nedrīkst mēģināt piekļūt klasificētai informācijai, ja attiecīgais resursu īpašnieks nav piešķīris atbilstošas piekļuves tiesības,
  - 11.7. lietotāji nedrīkst lietot VID resursus ar cita lietotāja identifikatoru,
- 2001.gada 21.augusta VID rīkojumu Nr.812 apstiprinātus "VID IS informācijas klasificēšanas un izmantošanas noteikumi", kura apakšpunktos noteikts, ka:
  - 6.1.1. VID IS informācijai jābūt pieejamai tikai tiem IS lietotājiem, kuriem tā ir nepieciešama savu darba pienākumu pildīšanai. IS lietotāji nedrīkst izpaust VID IS informāciju, izņemot gadījumus, kad tā klasificēta kā "Vispārpieejama",
  - 6.2.1. visi VID IS lietotāji, resursu īpašnieki, resursu aizbildņi un drošības pārvaldnieki ir atbildīgi par šo noteikumu ievērošanu;
- 2007.gada 1.novembra VID rīkojumu Nr.2024 "Par VID informācijas sistēmu resursu izmantošanu un tās iekšējās kontroles nodrošināšanu", kura 1.1. apakšpunktā noteikts, ka par VID informācijas sistēmu drošības noteikumiem atbildīgs ir katrs VID ierēdnis un darbinieks,

pēc 2008.gada 10.septembra, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, vietā un apstākļos, mantkārīgā nolūkā vienojās ar citu personu par to, ka bez likumīga pamata un bez dienesta nepieciešamības no VID NIS tiks iegūta informācija par nodokļu maksātājiem, kas tiks nodota citai personai – /pers. F/, kurš šādu informāciju nav tiesīgs saņemt, kā arī veiks šīs personas izdarītā noziedzīgā nodarījuma valsts nodokļu maksājumu jomā atbalstīšanu.

Realizējot kopīgo noziedzīgo nodomu un izpildot iepriekš minēto prettiesisko vienošanos, kas bija viņa (/pers. A/) un citas personas starpā, darbojoties grupā saskaņā ar pienākumu sadali /pers. A/ pretēji dienesta interesēm 2008.gada 18.oktobrī plkst.20.00 un 2008.gada 23.oktobrī plkst.13.30, atrodoties kafejnīcas "/nosaukums M/" telpās, kas atrodas /adrese/, iedeva /pers. F/ viņam (/pers. A/) pieejamā elektroniskā pasta adresi /elektroniskā pasta adrese/, lai būtu iespējams apmainīties ar informāciju, kura nepieciešama noziedzīgā nodarījuma realizācijai.

Izpildot prettiesisko vienošanos, kad /pers. A/ pienākumos ietilpa veikt visas darbības, kas nepieciešamas, lai atvieglotu informācijas iegūšanu no VID NIS, bet citas personas pienākumos ietilpa tieša piekļuve VID NIS, /pers. A/, kurš bija VID NIS lietotājs, zināja, ka cita persona 2008.gada 20.oktobrī pirms plkst.08.26 atrodoties savā darba vietā kabinetā Nr./numurs/, /adrese/ nelikumīgi un nepamatoti pieprasīja šādas ziņas no VID NIS:

1. plkst.08.26 un 08.31 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums A/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
2. plkst.08.27., 08.30 un plkst.08.32 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums B/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
3. plkst.08.34 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums C/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
4. plkst.08.36 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums D/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
5. plkst.08.38 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums E/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
6. plkst.08.40 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums F/" Nr./reģistrācijas numurs/,
7. plkst.08.41 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums G/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
8. plkst.08.44 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums H/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
9. plkst.08.46 par nodokļu maksātāju /pers. J/ p.k. /personas kods/,
10. plkst.08.47 par nodokļu maksātāju /pers. K/ p.k. /personas kods/.

Pēc minēto ziņu iegūšanas /pers. A/ un cita persona 2008.gada 20.oktobrī ap plkst.16.00 atrodoties sporta kluba "/nosaukums I/" kafejnīcas telpās, kas atrodas /adrese/ tikšanās laikā izpauda /pers. F/ VID NIS iegūtās neizpaužamās ziņas par juridiskajām un fiziskajām personām kā nodokļu maksātājiem.

2008.gada 24.oktobrī pēc plkst.07.22 /pers. A/ no /pers. F/ elektroniskajā sarakstē uz adresi /elektroniskā pasta adrese/ pārbaudei VID NIS saņēma divu uzņēmumu SIA "/nosaukums J/", SIA "/nosaukums K/" un trīs personu – /pers. N/, /pers. O/ un /pers. P/ datus. Pēc kā /pers. A/ saskaņā ar pienākumu sadali grupā pretēji dienesta interesēm nodeva šos datus tālākai pārbaudei citai personai.

Savukārt cita persona, darbojoties personu grupā, saskaņā ar pienākumu sadali /pers. F/ interesēs 2008.gada 24.oktobrī pirms plkst.08.17, atrodoties savā darba vietā – kabinetā Nr./numurs/, /adrese/ nelikumīgi un nepamatoti atkārtoti pieprasīja šādas ziņas no VID NIS:

1. plkst.08.17 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums K/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
2. plkst.08.18 par nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums J/" reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/,
3. plkst.08.20 par nodokļu maksātāju /pers. N/ p.k. /personas kods/,
4. plkst.08.21 par nodokļu maksātāju /pers. O/ p.k. /personas kods/,
5. plkst.08.22 par nodokļu maksātāju /pers. P/ p.k. /personas kods/.

Pēc ziņu iegūšanas /pers. A/ un cita persona 2008.gada 24.oktobrī plkst.17.00 atrodoties kafejnīcā "/nosaukums M/" /adrese/, zinot, ka viņu iegūtā informācija nav vispārpieejama un to nedrīkst izpaust ārpus VID, atkārtoti izpauda /pers. F/ VID NIS iegūtās neizpaužamās ziņas par juridiskajām un fiziskajām personām kā nodokļu maksātājiem.

Bez tam /pers. A/ kopā ar citu personu laika periodā no 2008.gada 10.septembra līdz 2008.gada 13.novembrim, vairākkārt tiekoties ar /pers. F/, atbalstot viņa Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma saistībā ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas valstij izdarīšanu, sniedza intelektuālu palīdzību, gan skaidrojot, kā veidot noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas shēmu, gan solot palīdzēt izvairīties no atbildības par šīm darbībām.

Tādējādi, lai gan saskaņā ar VID /Struktūrvienības nosaukums/ 16.03.2006. reglamentu Nr.73, tā 5.punktu, VID /Struktūrvienības nosaukums/ ierēdņa pienākumos visā Latvijas teritorijā neatkarīgi no viņa ieņemamā amata, atrašanās vietas un laika, konstatējot kādas personas prettiesisku darbību, ietilpst nekavējoša iespējamo un nepieciešamo pasākumu veikšana, lai novērstu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumus, aizturētu vainīgo personu, paziņotu pārvaldes vadībai un citai tiesību aizsardzības iestādei, /pers. A/, uzzinot no /pers. F/ par tā iespējamo nodomu veikt noziedzīgās darbības, tās nevis pārtrauca, atklāja un aizturēja noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, bet rīkojās pretēji dienesta interesēm un atbalstīja šā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai. Pie tam /pers. A/, kura pienākumos ietilpst VID amatpersonu izdarīto noziedzīgo nodarījumu atklāšana, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli un pazīšanos VID /Struktūrvienības nosaukums/, mantkārīgā nolūkā par samaksu apsolīja palīdzēt /pers. F/ veikt noziedzīgo nodarījumu tā, lai VID un VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonām būtu apgrūtināta šī noziedzīgā nodarījuma konstatēšana, atklāšana un pārbaudīšana.

Ar savām darbībām /pers. A/ kā VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersona ir rīkojies pretēji VID /Struktūrvienības nosaukums/ dienesta interesēm, jo šīs iestādes interesēs ir ne tikai noziedzīgo nodarījumu novēršana un atklāšana valsts nodokļu maksājumu jomā, bet arī tās rīcībā esošās informācijas par nodokļu maksātājiem izmantošana tikai dienesta vajadzībām. Pretēji tam /pers. A/, saskaņoti darbojoties grupā ar citu personu, bez dienesta vajadzības un bez jebkāda tiesiska pamata ieguva un pārkāpjot likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu", likuma "Par nodokļiem un nodevām", "Informācijas atklātības likuma" un likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" nosacījumus izpauda par nodokļu maksātājiem iegūto ierobežotas pieejamības informāciju /pers. F/, kuram nebija likumīga pamata šādas informācijas iegūšanai un tādējādi nodarīja būtisku kaitējumu, tas ir, ievērojamu apdraudējumu gan valsts pārvaldības kārtībai, gan ar likumu aizsargātām personu interesēm un tiesībām, konkrēti – ir apdraudētas juridisko un fizisko personu tiesības uz ziņu par tām ar likumu garantēto aizsardzību, grauts VID /Struktūrvienības nosaukums/ kā valsts iestādes prestižs, apdraudēta VID informācijas sistēmu drošība. Tāpat /pers. A/ apzināto, prettiesisko darbību rezultātā būtisks kaitējums valsts pārvaldības kārtībai nodarīts arī ar to, ka, sniedzot intelektuālu atbalstu /pers. F/ Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā tieši /pers. A/ darbību rezultātā netiek sasniegts VID /Struktūrvienības nosaukums/ pamatuzdevums – šādu noziedzīgu nodarījumu atklāšana un novēršana.

Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2009.gada 23.decembrim).

[20] Apsūdzētā vainīgums minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā ir pierādīts ar lietā iegūtajiem un likumā noteiktajā kārtībā nostiprinātajiem pierādījumiem: liecinieku liecībām, rakstveida pierādījumiem, kas izklāstīti pirmās instances tiesas spriedumā, un satur ticamas, attiecināmas un pieļaujamas ziņas par faktiem, un atbilstoši Kriminālprocesa likuma 127.-130.panta nosacījumiem izmantojamas apsūdzētā vainīguma pamatošanai.

[21] Tiesas kolēģija pretēji iebildumiem apelācijas sūdzībās atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi apsūdzētā /pers. A/ veiktās objektīvās darbības attiecībā uz viņam celto apsūdzību saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 218.panta otro daļu – neizpaužamu ziņu izpaušanu /pers. F/ par nodokļu maksātājiem, apsolījumu palīdzēt /pers. F/ veikt noziedzīgo nodarījumu tā, lai VID un VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonām būtu apgrūtināta šī noziedzīgā nodarījuma konstatēšana, atklāšana un pārbaudīšana, padomu došana un pārrunas par konkrētiem uzņēmumiem un personām, kas jāpārbauda VID datubāzēs, gan par shēmu struktūru-ķēdi, saskaņā ar kuru veicami naudas pārskaitījumi par fiktīvajiem darījumiem, gan par konkrētiem VID datubāzē iegūtiem pārbaudes rezultātiem.

Vienlaikus tiesa ir sniegusi kļūdainu šo darbību juridisko novērtējumu, /pers. A/ darbībās konstatējot sagatavošanos Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai, proti, ka viņš ir šī noziedzīgā nodarījuma līdzizdarītājs, un tas reāli netika veikts, valstij netika nodarīti zaudējumi lielā apmērā. Līdz ar to tiesa /pers. A/ inkriminētā noziedzīgā nodarījumā nepamatoti attaisnojusi, norādot, ka gatavošanās mazāk smagam noziegumam nav krimināli sodāma.

[21.1] Saskaņā ar Krimināllikuma 1.panta pirmo daļu pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kuram ir visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

[21.2] Krimināllikuma 218.panta otrā daļa paredz atbildību par izvairīšanos no nodokļu vai tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas vai par ienākumu, peļņas vai citu ar nodokli apliekamo objektu slēpšanu vai samazināšanu, ja ar to nodarīti zaudējumi valstij vai pašvaldībai lielā apmērā.

[21.3] Krimināllikuma 20.panta pirmā daļa noteic, ka par līdzdalību uzskatāma apzināta darbība vai bezdarbība, ar kuru persona (līdzdalībnieks) kopīgi ar citu personu (izdarītāju) piedalījusies tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet pati nav bijusi tā tiešā izdarītāja. Noziedzīga nodarījuma līdzdalībnieki ir organizētāji, uzkūdītāji, atbalstītāji. Tostarp atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai atbalstītājs ir persona, kas apzināti veicinājusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, dodot padomus, norādījumus, līdzekļus, vai novēršot šķēršļus tā izdarīšanai, kā arī persona, kas iepriekš apsolījusi noslēpt noziedzīga nodarījuma izdarītāju vai līdzdalībnieku, noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas rīkus un līdzekļus, noziedzīgā nodarījuma pēdas vai noziedzīgā kārtā iegūtos priekšmetus vai arī iepriekš apsolījusi iegādāties vai realizēt šādus priekšmetus.

[21.4] Par atbalstītāja subjektīvo attieksmi tiesību doktrīnā pausta atziņa, ka atbalstītāja subjektīvā attieksme pret izdarīto izpaužas nodoma formā. Viņš apzinās, kādu noziegumu gatavojas izdarīt vai izdara izpildītājs, un vēlas, lai konkrētais noziegums ar viņa atbalstu tiktu izdarīts, vai arī apzināti pieļauj, ka noziegums notiks un iestāsies kaitīgās sekas *(sk. Krastiņš U., Mācība par nozieguma sastāvu.-Rīga: Zvaigzne ABC, 1995,116.lpp.)*.

[21.5] Judikatūrā atzīts, ka Krimināllikuma 218.pantā paredzētajam noziedzīgajam nodarījumam ir speciāls subjekts – pieskaitāma fiziska persona –, kuras pienākums ir maksāt valsts noteiktos nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus, līdz ar to citu šādā noziedzīgajā nodarījumā iesaistīto personu darbības var tikt kvalificētas vienīgi kā līdzdalība, organizējot, uzkūdot vai atbalstot minētā noziedzīgā nodarījuma izdarītāju (*skat. Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2018.gada 21.jūnija lēmums lietā Nr.SKK-158/2018*).

[21.6] Lai /pers. A/ darbībās konstatētu Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, nepieciešams noskaidrot, vai apsūdzētais ar savām darbībām ir apzināti veicinājis izvairīšanos no nodokļu nomaksas, dodot padomus, norādījumus vai

novēršot šķēršļus tā izdarīšanai, vai apsūdzētais apzinājās, ka noziedzīgais nodarījums ir pabeigts un kaitīgās sekas iestājušās viņa darbības vai bezdarbības rezultātā.

[21.7] Tiesas kolēģija atzīst, ka kriminālprocesā konstatētās apsūdzētā faktiskās darbības personu grupā ar citu personu viennozīmīgi apstiprina, ka /pers. A/ apzināti veica /pers. F/ noziedzīgā nodarījuma atbalstīšanu, kas izpaudās padomu, norādījumu, nepieciešamās informācijas sniegšanā, kalpoja noziedzīgā nodarījuma izdarītāja apņēmības nostiprināšanai izdarīt Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, atvieglot tā izdarīšanu.

[21.8] Liecinieks /pers. F/ pirmās instances tiesā, kā arī pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajās liecībās, kas tiesā pamatoti nolasītas Kriminālprocesa likuma 501.panta 2.punkta, 4.punkta kārtībā, liecinājis, ka apsūdzēto pazīst no 2008.gada septembra, kad viņus iepazīstinājis /pers. FA/. /pers. F/ meklējis cilvēkus VID /Struktūrvienības nosaukums/, kuri ņem kukuļus, lai viņus atmaskotu, jo no savas iepriekšējās saskarsmes ar VID /Struktūrvienības nosaukums/, viņam bijusi negatīva pieredze, kad VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieki mēģinājuši no viņa izspiest naudu.

Starpnieki viņu ar VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbiniekiem, tai skaitā, /pers. A/, iepazīstināja, lai šīs personas sniegtu "jumta" pakalpojumus. Sākumā pirmajās tikšanās reizēs pārliecinājās, ka šīs personas kā VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieki, ir šādu pakalpojumu sniedzēji un tikai pēc tam devās uz KNAB. Liecībās minētais "jumts" nozīmē problēmu risināšana VID /Struktūrvienības nosaukums/, kad /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieki ar nelikumīgām darbībām, kādām tieši, nezina, atrisina personu, kas nodarbojas ar nodokļu nemaksāšanu, līdzekļu legalizēšanu problēmas, kas varētu rasties VID /Struktūrvienības nosaukums/. Meklēja tieši VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbiniekus, jo tieši viņi varēja sniegt šādus pakalpojumus. Ja persona nodarbojas ar šādām nelikumīgām darbībām bez VID /Struktūrvienības nosaukums/ atbalsta, tad šāds pasākums personai var ātri beigties. To, ka VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieks /pers. A/ nodarbojas ar šādu pakalpojumu sniegšanu, viņam neteica KNAB darbinieki. Pēc tam, kad viņš devās uz KNAB, lai pateiktu, ka ir konkrēti ticies ar šādu pakalpojumu sniedzējiem, KNAB darbinieki viņam parādīja /pers. A/ foto. KNAB darbinieki nepiespieda viņu iesaistīties operatīvajā eksperimentā.

Pirmajā tikšanās reizē, kas notika pirms došanās uz KNAB, /pers. A/ un /pers. AC/ teica, ka viņam no VID /Struktūrvienības nosaukums/ vajag informāciju par viņam interesējošiem uzņēmumiem, ka kaut kur tiks būvēts dzelzceļš, ka par palīdzību VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonām samaksās 1% no apgrozījuma summas, kas konkrētajā gadījumā būs 50 miljoni.

/pers. A/ un /pers. AC/ piekrita, saprata, kādus pakalpojumus no viņiem vēlas saņemt. /pers. A/ viss bijis labi saprotams, jo vēlāk nelikumīgu darbību veikšanai sniedza nepieciešamo informāciju.

Jau pirmajā tikšanās reizē, klātesot apsūdzētajam /pers. A/, /pers. AC/ zīmēja tā saucamo "ķēdi" jeb naudas atmazgāšanas shēmu, kurā tiek iekļautas firmas, ka abi /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieki viņam ieteica, kā vajadzētu strādāt, ka galveno firmu vajadzētu atstāt, bet pēdējās firmas no tās ķēdes pēc iespējas pēc 2-3 mēnešiem vajadzēs mainīt, ka šāda shēma vajadzīga, lai izvairītos no nodokļu maksāšanas. Šajā sarunā izmantoja šajā vidē lietotus vārdus "buferi", kas ir galvenā firma, caur kuru iet visa nauda, kā arī "musaņiki", uz kurām visas naudas norakstās, tās regulāri mainās. /pers. F/ abiem izskaidrojis, ka viņam ir klienti, kuri vēlas izvairīties no nodokļu nomaksas, tiks noslēgti fiktīvi līgumi, līgumos norādītās summas tiks pārskaitītas uz Latvijas teritorijā nodibinātu vairāku firmu kontiem, reāli neveicot nekādu uzņēmējdarbību, ka šādā veidā pārskaitītu naudu beigās no konta izņems skaidrā naudā un atdos klientiem. Savukārt gūtā peļņa, kas sastāvēs no nenomaksātajiem nodokļiem, nākotnē tikts izmantota kā algas maksāšana "konvertā" un, iespējams, kukuļošanai. Kā arī paskaidrojis, ka viņa klientu loks ir liels, ka šādi tiks atmazgāta nauda lielā apmērā, ka firmā, kas tiek saukta par "buferi", tiek vesta normāla grāmatvedība, tiek atspoguļoti, uzskaitīti visi darījumi, kas it kā notikuši ar klientiem, VID tiek radīts iespaids, ka nauda saņemta par reāli sniegtu pakalpojumu.

Pirmajā tikšanās reizē ar /pers. A/ un /pers. AC/ abiem teica, ka nākamajā tikšanās reizē iedos viņiem informāciju, kura būs jāpārbauda viņu darba vietā. Pēc kā firmā, kas tirgo uzņēmumus, viņš paņēma firmu nosaukumu sarakstu, kuru iedeva /pers. A/ un /pers. AC/, lai viņi noskaidrotu, kāds ir šo firmu stāvoklis, vai var tos pirkt. /pers. A/ iedeva viņam /elektroniskā pasta adrese/ adresi, uz kuru pārbaudei vēl sūtīja firmas. /pers. A/ un /pers. AC/ viņam teica, ka informāciju par firmu stāvokli ieguvuši savā darbā no viņu darba datu bāzēm.

Sākumā iedeva pārbaudei sarakstu ar astoņām firmām un četrām personām, kas varētu būt fiktīvo firmu direktori. Vēlāk uz /pers. A/ nosaukto e-pastu /elektroniskā pasta adrese/ nosūtīja vēl divas firmas un trīs personas, kuras jāpārbauda. Par visām pārbaudei iedotajām firmām /pers. A/, kā arī /pers. AC/ tikšanos laikā pēc tam sniedza informāciju, kas pieejama VID datu bāzēs, par to, vai šīs firmas ir "tīras", vai tās iepriekš ir vai nav iesaistījušās naudas atmazgāšanā un legalizēšanā. Tas bija nepieciešams, lai pārbaudītu, vai personas nav iekļautas VID melnajā sarakstā. Viņam tika sniegta konkrēta informācija par katru VID datu bāzē pārbaudīto firmu, piemēram, ka kāda no firmām nav reģistrējusies VID kā PVN maksātājs, bet SIA "/nosaukums B/" un SIA "/nosaukums G/" ir atteikta PVN reģistrācija, jo firma neatrodas pēc juridiskās adreses, ka jāmaina divi firmu direktori, tāpat viņu informēja, ka SIA "/nosaukums K/" esošais direktors iepriekš ir bijis fiktīvā firmā par direktoru, bet /pers. P/ nav deklarējis savu dzīves vietu. Pēc informācijas sniegšanas A4 lapa, uz kuras bija saraksts ar firmām un klāt ar roku pierakstītā, pārbaudē iegūtā informācija, palika pie /pers. AC/.

Sākotnēji esot bijis nepareizi pierakstīts /pers. A/ nosauktais e-pasta nosaukums, bet vēlāk tas tika precizēts, pēc tam firmas pārbaudei uz e-pastu /elektroniskā pasta adrese/ tika nosūtītas 23.10.2008. vakarā.

2008.gada 7.novembrī, tiekoties divatā ar apsūdzēto /pers. A/, pateicis /pers. A/, ka caur fiktīvo firmu kontiem jau ir pārskaitīti Ls 340 000,00.

2008.gada 13.novembrī viņš nodeva citai personai kopā Ls 6 800,00, no kā apsūdzētajam /pers. A/ bija paredzēti Ls 3 400,00.

Tiesas kolēģija atzīst, ka ar liecinieka /pers. F/ liecībām apstiprinās, ka /pers. A/ zināja par viņa nodomu izvairīties no nodokļu nomaksas, sniedza atbalstu minētā noziedzīgā nodarījuma īstenošanā, kopā ar citu personu dodot padomus, sniedzot /pers. F/ interesējošu informāciju par fiziskām un juridiskām personām, solot palīdzēt izvairīties no atbildības gadījumā, ja notiktu nelikumīgo darījumu pārbaude. Kā arī ar minētajām liecībām apstiprinās, ka /pers. A/, no /pers. F/ uzzinot, ka caur fiktīvo firmu kontiem jau ir pārskaitīti Ls 340 000 (483 776,41 *euro*) un, pieņemot kukuli par sniegto palīdzību, apzinājās, ka /pers. F/ īstenotais noziedzīgais nodarījums ar /pers. A/ palīdzību ir pabeigts, ka ir iestājušās kaitīgās sekas – zaudējumi valstij nenomaksātu nodokļu veidā lielā apmērā.

Tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas vērtējumam, ka /pers. F/ liecības ir ticamas, pieļaujamas un attiecināmas, tās ir pilnīgas, konkrētas un secīgas, tajās nav konstatējamas pretrunas. Tostarp tiesa ir izvērtējusi apstākļus, kuri aizstāvības ieskatā liek apšaubīt /pers. F/ liecību ticamību, t.i., viņa 2009.gada 16.jūnija iesniegumā Ģenerālprokuratūrai pausto, ka liecības pret /pers. A/ un citu personu ir sniegtas piespiedu kārtā, ka viņu piespieduši sadarboties KNAB darbinieki, draudot ar pret viņu savākto "kompromātu".

Pirmās instances tiesa ir izvērtējusi šajā iesniegumā pausto kopsakarā ar /pers. F/ nedaudz vēlāk, 2009.gada 28.jūnijā, Ģenerālprokuratūrai rakstīto sūdzību, ka minēto iesniegumu rakstījis VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieku draudu ietekmē, lai viņš atsakās no savām liecībām, kā arī /pers. F/ liecības par apstākļiem, kādos bijis spiests rakstīt iesniegumu par atteikšanos no liecībām. Proti, viņš šādu iesniegumu rakstījis, jo viņam un tuviniekiem tika izteikti draudi, viņš tika arestēts, nepamatoti pret viņu ierosināta lieta, pēc tam uzrakstījis sūdzību un iesniegumu atsaucis. /pers. F/ pirmās instances tiesas sēdē apliecinājis, ka lietā sniegtās liecības apstiprina, no tām neatsakās, nevēlas grozīt.

Pirmās instances tiesa ir uzklausījusi liecinieku, VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieku /pers. D/ un /pers. C/ liecības saistībā ar /pers. F/ iesnieguma rakstīšanas apstākļiem, ka iesniegumu /pers. F/ rakstījis pats labprātīgi, neviena neiespaidots. Tāpat pārbaudījusi iesniegtos audioierakstus ar fiksēto /pers. F/ iesnieguma rakstīšanas gaitu, un pamatoti atzinusi, ka /pers. F/ 2009.gada 16.jūnija iesniegums nav vērtējams kā

patiesu liecību sniegšana, atteikšanās no kriminālprocesā sniegtajām liecībām, jo viņš pats šo iesniegumu, rakstot sūdzību, ir atsaucis, norādot iemeslus, kā arī tiesas sēdē ir apliecinājis, ka viņa kriminālprocesā sniegtās liecības ir patiesas, KNAB darbinieki viņu nav ietekmējuši.

Turklāt liecinieka /pers. F/ liecības apstiprina citi lietā iegūtie pierādījumi.

[21.9] Liecinieks /pers. B/ tiesā, kā arī pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajās liecībās, kas pamatoti nolasītas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 501.panta 1. un 2.punktu liecinājis, ka zināja, ka /Struktūrvienības nosaukums/ strādā darbinieki, kas nodarbojas ar nelikumīgām darbībām, kas izpaužas tajā, ka viņi "piesedz" naudas līdzekļu, kas ir iegūti noziedzīgā ceļā, legalizēšanas shēmas un izvairīšanās no nodokļu nomaksas shēmas, kā arī paši piedalās naudas līdzekļu legalizēšanas un izvairīšanās no nodokļu nomaksas shēmu īstenošanā. To, ka tā notiek, darījis zināmu KNAB un sācis pats meklēt kādus konkrētus pierādījumus tam, ka /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieki nodarbojas ar šādu shēmu piesegšanu un dalību tajā. Meklējot iespēju iegūt šādus pierādījumus, kaut kad šī gada jūnijā runājis arī ar paziņu /pers. F/, kurš nodarbojās ar uzņēmējdarbību. Izstāstījis to, ko pats zinājis un pajautājis, vai viņam ir kāda iespēja palīdzēt iegūt šādus pierādījumus. /pers. F/ piekritis palīdzēt. Nolūkā atklāt /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieku noziedzīgās darbības, /pers. F/ bija pateicis, ka viņi reāli negatavojas veikt naudas legalizēšanu vai izvairīšanos no nodokļu nomaksas, bet tikai vēlas radīt priekšstatu policijas darbiniekiem, ka naudas legalizēšana un izvairīšanās no nodokļu nomaksas notiek.

2008.gada 10.septembrī /pers. F/ ar /pers. FA/ palīdzību ticies ar /Struktūrvienības nosaukums/ darbiniekiem. /pers. F/ izstāstījis, ka uz šo satikšanos bija ieradušies divi /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieki un aprakstījis viņu izskatu, kā arī teicis, ka tieši viņi bijuši tie, kas runājuši par 1% atlīdzību un šī atlīdzība pienākas tieši šiem diviem /Struktūrvienības nosaukums/ darbiniekiem, kuri kā vēlāk izrādījies, bija /pers. A/ un /pers. AC/. Pēc tikšanās /pers. F/ izstāstījis, ka sākumā viņš teicis, ka naudas atmazgāšanas shēmas, ko viņš vēlās īstenot, esot piecdesmit miljoni latu. Viņam ticis izskaidrots, kādā veidā var tikt veikta naudas atmazgāšana - legalizēšana un izvairīšanās no nodokļu nomaksas un par to, ka šīs darbības – izvairīšanos no nodokļu nomaksas un noziedzīgās naudas legalizēšanu, policisti piesegs jeb nodrošinās "jumta" pakalpojumus, kā arī sniegs nepieciešamo informāciju un palīdzību shēmu realizēšanā, būs jāmaksā 1% apmēra atlīdzība no naudas, kas tiks legalizēta vai kas tiks iegūta, izvairoties no nodokļu nomaksas. Policistu doma bijusi tāda, ka firmās vajag iesaistīt darboties spējīgus direktorus, kuri vismaz kaut ko var paskaidrot, ka tajās, kuras būs shēmās, direktoriem vajadzētu maksāt normālas algas, kā arī ticis skaidrots, ka būs "bufera" firmas un ka vajag arī "musaņiku" firmas.

Jau pirmās tikšanās laikā viens no policistiem zīmējis shēmu par to, kādā veidā iesaistītās firmas jāizkārto shēmā, ka jābūt "bufera" firmām un "musaņiku" firmām. Jautājot par iespējām pārbaudēm policisti esot atbildējuši, ka attiecībā uz /Struktūrvienības nosaukums/ ir 100% droši, ka pārbaudes netiks veiktas, bet attiecībā uz VID esot tā, ka viņi var ietekmēt pārbaužu neveikšanu apmēram uz pusi, jo visu ietekmēt VID viņi nevar.

Pirmās instances tiesa ir izvērtējusi liecinieka /pers. B/ liecības saistībā ar liecinieka /pers. AC/ tiesas sēdē sniegtajām liecībām par to, ka /pers. B/ viņam esot stāstījis, ka ir ticies ar KNAB darbiniekiem, kuri teikuši, ka, lai /pers. B/ saņemtu mazāku sodu par paša izdarītu noziegumu, nepieciešams izprovocēt kādu VID /Struktūrvienības nosaukums/ augstākstāvošu amatpersonu uz kādu nelikumīgu darbību piesegšanu, ka /pers. B/ esot atradis personu, kas ies pie VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbiniekiem. Tiesas kolēģija pievienojas tiesas secinājumam, ka liecinieka /pers. AC/ liecības nav ticamas, jo neapstiprinās ar citiem pierādījumiem, ir pretrunā lietā konstatētajiem apstākļiem, liecinieka /pers. B/ liecībām, ka KNAB darbinieki viņu nav ietekmējuši, kūdījuši, nav bijis mērķis kādu VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieku kūdīt, provocēt.

Kā arī apelācijas instances tiesā tika novērstas /pers. A/ pretenzijas par to, ka liecinieka /pers. B/ liecības netika iztulkotas valsts valodā, nodrošinot to tulkojumu.

[21.10] Turklāt par /pers. A/ līdzdalību, sniedzot atbalstu /pers. F/ noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, liecinājusi arī cita persona, pret kuru lieta tika izdalīta atsevišķā lietvedībā.

Kriminālprocesa likuma 501.panta pirmās daļas 3. punkta kārtībā tiesas sēdē nolasītas citas personas pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības, no kurām izriet, ka /pers. A/ iepazīstināja viņu ar /pers. F/. Pirmajā tikšanās reizē /pers. F/ esot viņam un /pers. A/ lūdzis, lai abi pārbauda, vai firmas nav fiktīvi uzņēmumi. Viņš esot /pers. F/ atbildējis, ka šādas informācijas pārbaude ir problemātiska, jo tā jāpārbauda VID dienesta datu bāzē. Otrajā tikšanās reizē /pers. F/ viņam un /pers. A/ iedevis lapu ar firmu un cilvēku sarakstu, lai viņš un /pers. A/ to pārbaudītu.

Pēc tam viņš, atrodoties savā darba vietā, šajā sarakstā minētās firmas un personas pārbaudīja VID NIS un noskaidroja, kādā statusā šīs firmas atrodas, atceras, ka viens no uzņēmējiem bija saistīts ar fiktīviem uzņēmumiem, pārējiem pārkāpumus nefiksēja. Lai pārbaudītu šīs /pers. F/ firmas VID NIS, viņa kolēģis /pers. C/ ievadīja savu VID NIS lietotāja paroli un atļāva strādāt ar datu bāzi.

Nākamajā tikšanās reizē VID NIS pārbaudīto informāciju mutiski nodeva /pers. F/, kā arī, iespējams, runāja par to, ka pēc kāda laika /pers. F/ būs jāmaina firmas. A4 lapu ar firmu sarakstu, kuru viņam pārbaudei iedeva /pers. F/, viņš paturēja pie sevis līdz viņa aizturēšanas laikā tā tika atrasta pie viņa vadītās automašīnas. Uz minētās lapas redzamie komentāri, kas pierakstīti rokrakstā, ir ar viņa roku rakstīts teksts.

Pēc tam vēl vienu reizi VID NIS pārbaudīja citas /pers. F/ dotas firmas un personas. Arī uz šīs lapas, kurā redzami SIA "/nosaukums K/" un SIA "/nosaukums J/", kā arī /pers. N/, /pers. O/ un /pers. P/ dati, ir viņa rokrakstā veiktie pieraksti, kurus viņš pierakstīja, pārbaudot šīs firmas un personas VID NIS. Arī šo informāciju viņš pārbaudīja VID NIS, izmantojot /pers. C/ paroli. Abos gadījumos /pers. C/ ievadīja paroli, bet viņš pēc tam pārbaudīja /pers. F/ nepieciešamo informāciju.

E-pastu /elektroniskā pasta adrese/ viņš nelietoja, viņam nav tam piekļuve, no kā saņēma pārbaudei pārējās firmas, viņš neatceras.

Apelācijas instances tiesas sēdē, pēc apsūdzētā lūguma nopratinot /pers. AC/ liecinieka statusā, /pers. AC/ norādīja, ka nevar atbildēt uz jautājumiem, neatceras.

Tiesas kolēģijas ieskatā, ņemot vērā ziņas par /pers. AC/ veselības stāvokli, kādēļ pirmās instances tiesā lieta tika izdalīta atsevišķā lietvedībā, kā arī ilgo laika periodu pēc noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas, nav pamata apšaubīt /pers. AC/ norādīto, ka notikumus konkrēti neatceras. Minētais nav pamats apšaubīt viņa pirmstiesas kriminālprocesā sniegto liecību, kas tika pārbaudītas pirmās instances tiesā un izklāstītas spriedumā, patiesumu. Viņa liecības atbilst liecinieku /pers. BD/ un /pers. B/ liecinātajam par noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas faktiskajiem apstākļiem.

[21.11] Liecinieks /pers. C/ tiesas sēdē apstiprinājis pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 501.panta 2.punktu tika nolasītas, ka strādāja VID /Struktūrvienības nosaukums/ /amats/ amatā, /pers. AC/ bija viņa pārinieks, strādājuši vienā kabinetā. Savu paroli un lietotāja vārdu glabājis citiem slēptā nepieejamā vietā, nevienai trešajai personai savus lietotāja vārdus un paroles pieejai datu bāzēm neizpaudis. Bijuši atsevišķi gadījumi, kad savu lietotāja vārdu un paroli ievadījis /pers. AC/ datorā, jo viņš lūdzis to izdarīt.

Liecinieka /pers. C/ liecības apstiprina /pers. AC/ liecināto, ka /pers. AC/ no VID NIS ziņas par /pers. F/ interesējošām firmām un personām ieguva, izmantojot /pers. C/ lietotāja vārdu un paroli.

[21.12] Liecinieks /pers. FA/ tiesas sēdē liecinājis, ka iepazīstināja liecinieku /pers. F/ ar apsūdzēto /pers. A/ kā starpnieks, jo kādai personai bija nepieciešama juridiska rakstura konsultācijas, viņam nebija zināms, kāds ir šo konsultāciju saturs. /pers. E/ esot palīdzējis atrast /pers. A/, kurš varēja šādu konsultāciju sniegt. Tā kā pēc personu savstarpējas iepazīstināšanas ir aizgājis prom, sarunās nepiedalījās, tad nezina, kāds bija šo konsultāciju saturs. /pers. F/ pirms šī tikšanās nebija redzējis, nebija pazīstami, /pers. A/ bijis pazīstams, zināja, ka viņš strādā /Struktūrvienības nosaukums/.

[21.13] Liecinieks /pers. E/ liecinājis, ka pēc /pers. BE/ lūguma ieteica kā konsultāciju sniedzēju savu ģimenes draugu /pers. A/, jo viņš strādājis /Struktūrvienības nosaukums/, viņam ir trīs augstākās izglītības. Attiecībā uz konsultāciju saturu zina tikai, ka tā ir juridiska rakstura konsultācija, jo pēc

iepazīstināšanas, kas notika /vieta/, viņš un /pers. FA/ ir aizgājuši, sarunā nepiedalījās.

[21.14]Liecinieku liecības apstiprinās ar kriminālprocesā iegūtajiem rakstveida pierādījumiem, konkrēti ar CD Nr.12/372, Nr.12/421, Nr.12/477, Nr.12/444, Nr.12/471, Nr.12/478, Nr.12/480, Nr.12/481 audio - video sarunu ierakstu atšifrējumos fiksēto. Atbilstoši kompleksās fonoskopiskās ekspertīzes ekspertu atzinumam Nr./numurs/, tā tulkojumu apstiprināts, ka fonogrammas nav montētas vai citādi falsificētas, vīrieša individuālā runa, kas ekspertu atzinumā nosacīti apzīmēta ar V1, ar augstu ticamības pakāpi pieder /pers. F/, V2 – /pers. BF/, V3 – /pers. A/.

Kā redzams no Augstākās tiesas uzziņām Nr.8sl un Nr.11/11sl, tad ir ticis akceptēts sevišķā veidā veicamais operatīvās darbības pasākums – operatīvā /pers. A/ un citas personas nepublisku sarunu slepena noklausīšanās, kā arī nepublisku sarunu slepena noklausīšanās pa /pers. A/ un citas personas lietotajiem tālruņiem.

Savukārt ar 2010.gada 13.maija Ģenerālprokurora p.i. uzziņu Nr.284 apstiprinās, ka Ģenerālprokuratūras Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurors atbilstoši Operatīvās darbības likuma 15.panta trešās daļas noteikumiem bija akceptējis operatīvā eksperimenta izdarīšanu attiecībā pret /pers. A/, lai noskaidrotu, vai viņš turpinās apspriest ar operatīvā eksperimenta veicēju jautājumu par iespēju ar viņa atbalstu veikt iespējamās noziedzīgās darbības, saistītas ar noziedzīgu iegūtu līdzekļu legalizēšanu, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, vai pieņems prasīto atlīdzību par iespējamo noziedzīgo nodarījumu atbalstīšanu.

Operatīvā eksperimenta ietvaros fiksētajās sarunās tiek runāts gan par konkrētiem uzņēmumiem un personām, kas jāpārbauda VID datu bāzēs, gan par shēmas struktūru - ķēdi, gan fiktīvajām firmām, minot konkrētus firmu nosaukumus, kuras būs buferi, kas nemainīsies, gan par firmām, kuras pēc kāda laika būs jāmaina, ka augšējais buferis "paņems" pamatnaudu, gan par konkrētajiem VID datu bāzē iegūtajiem firmu pārbaudes rezultātiem, ka /pers. F/ darbību rezultātā nauda "izlaista" caur vecajiem direktoriem, kā arī pārrunāts kukuļa lielums un tā saņemšana.

Tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances secinājumam, ka sarunu saturs ļauj secināt, ka apsūdzētais nešaubās, neizrāda pretestību neizdarīt noziedzīgus nodarījumus, sadarboties ar /pers. F/, nav atteicies no noziedzīga nodarījuma veikšanas, nav teicis vai licis saprast, ka viņam /pers. F/ runātais nav saprotams, ka /pers. F/ būtu mainījis sarunas stilu.

[21.15] Attiecībā uz lietā pievienotajiem Lingvistiskajiem atzinumiem, ko pēc aizstāvības lūguma par ierakstīto sarunu saturu sagatavojušas /Iestādes nosaukums/ /daļas/ /amats/ /pers. AA/ 2011.gada 15.aprīlī un /Iestādes nosaukums/ /amats/ /pers. AB/ 2012.gada 21.janvārī, tiesas kolēģija norāda, ka ierakstītajās sarunās fiksētais ir vērtējams kopsakarā ar citiem kriminālprocesā iegūtajiem pierādījumiem.

Pirmās instances tiesa, norādot, ka lingvistiskais atzinums ir kāda vārda, teikuma vai teksta fragmenta skaidrojums no valodas viedokļa, pamatoti secinājusi, ka /pers. AB/ sniegtais atzinums neatbilst lingvistiskā atzinuma būtībai, jo tajā ir sniegti atzinumi par juridiskiem jautājumiem, kas ir tiesas kompetencē.

Savukārt, vērtējot lingvistes /pers. AA/ atzinumu, pirmās instances tiesa atzinusi, ka tas atbilst šāda atzinuma būtībai, tajā nav sniegtas atbildes uz aizstāvja uzdotajiem juridiska rakstura jautājumiem, norādot, ka tas nav /Iestādes nosaukums/ kompetencē. Atzinumā secināts, ka sarunās personas ko slēpj, runā aplinkus, nesauc darījumus tieši un skaidri, dažkārt, runājot par neskaidriem darījumiem, izmanto metaforiskus pārnesumus, piemēram: buferis, ķēde, saīsinājumus, tiek runāts par PVN; /pers. F/, maskēti runājot, piedāvā sadarboties, piedāvā iesaistīties iespējamos finanšu darījumos, par ko liecina vēlēšanās darījumos iesaistīt grāmatvedību, mainīt darījumos iekļautos cilvēkus, norāda uz darbošanās precizitāti un ir noraizējies par iespējamām nepatikšanām; ir runa par 340 tūkstošiem, ir runa par naudu, par ko liecina, vārdu savienojums bankas izdruka, darbības vārds- pārskaitīt; cita persona baidās iesaistīties sūtījuma saņemšanā, minētas summas un procenti, /pers. F/ izsaka neizpratni, ka nav varējis nosūtīt ziņu uz iepriekš zināmu e-adresi, /pers. A/ tieši nesaka, kur strādā, bet sarunā tiek minēts VID, Finanšu ministrija, /Struktūrvienības nosaukums/, /pers. F/ runā par darbībām, kas jāveic, lai tās neliktos aizdomīgas.

[21.16] Ar A4 formāta lapas ar dažāda veida rokraksta un drukātiem pierakstiem apskates protokolā fiksēto, tā pielikumā esošo apskatītās A4 lapas kopiju kopsakarā ar liecinieka /pers. F/ un citas personas liecībām apstiprinās fakts, ka /pers. A/ personu grupā ar citu personu ieguva VID NIS ziņas par spriedumā iepriekš norādītajām juridiskajām un fiziskajām personām kā nodokļu maksātājiem un izpauda tās /pers. F/.

[21.17] Ar SIA "Inbox" izziņu Nr./numurs/, tā pielikumā esošo CD-R disku, ar no SIA "Inbox" saņemtā CD-R diska satura apskates protokolā fiksēto, ar SIA "Lattelecom" izziņu Nr./numurs/, ar Latvijas Republikas Iedzīvotāju reģistra personu datu izdrukām pierādīts, ka e-pasta adresi /elektroniskā pasta adrese/ izmantojis /pers. A/, pieslēgšanās notikusi no IP adreses, kas reģistrēta uz /pers. BK/ vārda, jo, kā noskaidrots, /pers. A/ ir /pers. BK/ mazmeitas /pers. BL/ vīrs, ciemojies pie viņas, pati /pers. BK/ internetu nelieto.

[21.18] Minēto apliecina Kriminālprocesa likuma 501.panta pirmās daļas 3.punkta kārtībā tiesā nolasītās liecinieces /pers. BK/ liecības, ka viņa pastāvīgi dzīvo /adrese A/, pieslēgtā interneta pakalpojumus viņa neizmanto. To lieto viņas mazmeita /pers. BL/ un, iespējams, arī viņas mazdēls /pers. BM/, telpā, kur pieslēgts internets, ciemojoties uzturas /pers. BL/ un viņas vīrs /pers. A/.

[21.19] No Kriminālprocesa likuma 501.panta pirmās daļas 4.punkta kārtībā tiesā nolasītām liecinieka /pers. BM/ liecībām izriet, ka uzturoties pie /pers. BK/, lietojis tur esošo datoru un tam pieslēgto internetu, viņam nav pazīstama internetā reģistrētā adrese /elektroniskā pasta adrese/, nekad šādu adresi nav lietojis.

[21.20] Ar KNAB Operatīvo izstrāžu nodaļas izziņu Nr./numurs/, tās pielikumā esošajām SIA "LMT" izziņām Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, CD, telefona abonentu savienojumu izdrukas analīzi, ar telefona abonentu Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/ savienojumu izdruku apskates protokolu, ar SIA "LMT" izziņu Nr./numurs/, ar SIA "Tele2" izziņu Nr./numurs/, ar kriminālprocesā veikto aizturēšanu un kratīšanu laikā izņemto SIM karšu un mobilo telefonu apskates protokolu, tā pielikumā esošo mobilo telefonu un SIM karšu saturu izdrukām, ar SIA "Tele2" izziņu Nr./numurs/, tās pielikumu pierādīts, ka starp apsūdzēto /pers. A/, citu personu, /pers. F/ notika saziņa noziedzīgo nodarījumu veikšanas laikā, ka dažas dienas pirms pirmās satikšanās ar /pers. F/ 2008.gada 10.septembrī, /pers. A/ ievāca ziņas par /pers. F/.

[22] Ar VID Informātikas pārvaldē veiktās informācijas apkopojuma izņemšanas protokoliem, to pielikumā esošajām informācijas izdrukām, ar VID ģenerāldirektora izziņu Nr./numurs/, tās pielikumā esošo informācijas izdruku, ar VID ģenerāldirektora izziņu Nr./numurs/, tās pielikumā esošo informācijas sistēmas izdruku, ar Latvijas informācijas tehnoloģiju uzņēmumā Lursoft pieejamajām ziņām par uzņēmumiem un amatpersonām, ar SIA "/nosaukums A/", SIA "/nosaukums B/", SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums U/", SIA "/nosaukums H/", SIA "/nosaukums K/", /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/, /pers. L/, /pers. P/, /pers. O/ izsūtītajiem pieprasījumiem un Latvijas pasta sniegto informāciju, ar SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/", SIA "/nosaukums J/" apstiprinās, ka /pers. A/ personu grupā ar citu personu pieprasīja VID NIS datu bāzē ziņas par /pers. F/ norādītiem uzņēmumiem, fiziskām personām, kas norādīti apsūdzībā, izmantojot /pers. C/ pieejas datus iekļuvei datu bāzē.

[23] Tiesas kolēģija atzīst, ka kriminālprocesā iegūtie pierādījumi apstiprina, ka apsūdzētais personu grupā ar citu personu veica apsūdzībā norādītās darbības, turklāt, apzinoties savas rīcības prettiesiskumu, nepārtrauca šo noziedzīgo nodarījumu, bet mantkārīgā nolūkā apzināti atbalstīja /pers. F/ izvairīšanos no nodokļu nomaksas un ar nodokli apliekamo objektu samazināšanu, nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā.

[24] Apsūdzētā un viņa aizstāvja iebildumi, ka /pers. F/ nav īstenojis Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, jo nav radīti reāli zaudējumi valsts budžetam, līdz ar to /pers. A/ nevar tikt saukts pie krimināltatbildības par nenotikuša noziedzīga nodarījuma izdarīšanas atbalstīšanu, nav pamatoti.

[24.1] Tiesas kolēģija norāda, ka /pers. F/ darbojās operatīvā eksperimenta ietvaros, par kura tiesiskumu ir pārliecinājusies gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa, iepazīstoties ar operatīvās lietas materiāliem.

[24.2] Tiesas kolēģija, iepazinusies ar operatīvās lietas materiāliem, izvērtējot tos kopsakarā ar pierādījumiem kriminālprocesā, pievienojas pirmās instances secinājumam, ka KNAB operatīvo izstrādi un operatīvo eksperimentu pret /pers. A/ uzsāka tikai pēc tam, kad no /pers. B/ un /pers. F/ tika saņemta konkrēta informācija par šīs personas vēlmi izdarīt noziedzīgu nodarījumu, kad /pers. A/ bija izlēmis veikt noziedzīgas darbības.

[24.3] Turklāt arī kasācijas instances tiesa 2017.gada 20.aprīļa lēmumā norādījusi, ka /pers. A/ nodarījuma kvalifikāciju saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 218.panta otro daļu neietekmē apstāklis, ka operatīvā eksperimenta ietvaros tika radīti apstākļi liecinieka /pers. F/ noziedzīgo darbību imitācijai. Proti, lai konstatētu, ka /pers. A/ objektīvās darbības bija vērstas uz Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma atbalstīšanu, nav būtiski, vai šajā lietā /pers. F/ fiktīvos darījumus ir dokumentējis, vai kāda no uzņēmumu atbildīgajām amatpersonām ir iesniegusi šo uzņēmumu gada pārskatus, jo abas tiesu instances ir konstatējušas, ka jau sākotnēji /pers. F/, /pers. A/ un cita persona vienojušies, ka uzņēmums, kam būtu pienākums maksāt PVN un UIN, pēc kāda laika tiks mainīts ar citu, bet VID atskaites netiks iesniegtas.

[24.4] Tādējādi apelācijas sūdzībās norādītajam, ka lietā nav konstatētas juridiskās personas un konkrēti darījumi, kuru rezultātā būtu notikusi izvairīšanās no nodokļu nomaksas, /pers. A/ vainīguma konstatēšanā nav izšķirošas nozīmes. Konkrētajā gadījumā ir būtiski konstatēt, ka /pers. A/ apzinājās /pers. F/ noziedzīgo darbību raksturu, t.i., ka /pers. F/ radīja /pers. A/ un citai personai maldīgu priekšstatu, ka viņš izmantojot fiktīvus uzņēmumus, kuru pārbaudē piedalījies apsūdzētais un izmantojot viņa dotos padomus, caur iepriekš minēto uzņēmumu kontiem jau ir pārskaitījis Ls 340 000 (483 776,41 *euro*) (ieskaitot PVN 18%) un tādējādi ir izvairījies no 18% PVN nomaksas Ls 51 864, 40 (73 796,39 *euro*) apmērā un 15% UIN nomaksas Ls 51 000 (72 566,46 *euro*) apmērā, nenomaksājot nodokļus kopā Ls 102 864,40 (146 362,85 *euro*) apmērā un nodarījis zaudējumus valstij lielā apmērā. Par atbalstu noziedzīgā nodarījuma īstenošanā /pers. A/ saņēmis atlīdzību (kukuli) procentuālā apmērā no fiktīvajos darījumos pārskaitītās naudas summas.

[24.5] No KNAB Revīzijas ziņojuma Nr./numurs/ redzams, kādi varbūtēji zaudējumi tiktu nodarīti valsts budžetam saistībā ar iespējamiem fiktīviem darījumiem par minētajām summām, kas konstatētas ar liecinieka /pers. F/, paša apsūdzētā un citas personas liecībām.

[24.6] Liecinieces, VID darbinieces nodokļu jomā /pers. BT/ un /pers. BU/ tiesas sēdē apstiprināja, ka uzņēmumam, kas nodarbojas ar uzņēmējdarbību, ir pienākums maksāt valstij nodokļus, kas jādara pēdējam uzņēmumam, kurš sniedz pakalpojumu. Nelegālajās shēmās iesaistītie fiktīvie uzņēmumi nekad nodokļus valsti nemaksā, tā radot kaitējumu valsts budžetam. Konkrētajā gadījumā viņas analizējušas procesa virzītāja norādītos skaitļus, reāli darījumi vērtēšanai nav iesniegti, tomēr valstij it kā nenomaksāto nodokļu aprēķins veikts atbilstoši likumā noteiktajiem kritērijiem kā gadījumā, ja šādi nodokļi patiešām valstij nebūtu nomaksāti.

[25] Aizstāvja iebildumi, ka iespējamie noziedzīgie nodarījumi būtu notikuši citas valsts jurisdikcijā, tiesas kolēģijas vērtējumā nav pamatots, jo, kā izriet no pierādījumiem lietā, fiktīvajā ķēdē iesaistītās juridiskās personas ir Latvijā reģistrētas, /pers. A/ kā VID /Struktūrvienības nosaukums/ darbinieka solījums /pers. F/ palīdzēt veikt noziedzīgo nodarījumu tā, lai VID un VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonām būtu apgrūtināta šī noziedzīgā nodarījuma konstatēšana, atklāšana un pārbaudīšana, apliecina to, ka /pers. A/ apzinājās, ka nodokļu nomaksa būtu jāveic Latvijā.

[26] Tiesas kolēģija atzīst, ka ar iepriekš izklāstītajiem pierādījumiem apstiprinās arī /pers. A/ vainīgums Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, proti, ka viņš, uzzinot no /pers. F/ par viņa iespējamo nodomu veikt noziedzīgās darbības, tās nevis pārtrauca, atklāja un aizturēja noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, bet rīkojās pretēji dienesta interesēm un atbalstīja šā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, par samaksu apsolīja palīdzēt /pers. F/ veikt noziedzīgo nodarījumu tā, lai VID un VID /Struktūrvienības nosaukums/ amatpersonām būtu apgrūtināta šī noziedzīgā nodarījuma konstatēšana, atklāšana un pārbaudīšana, ieguva bez likumīga pamata informāciju no VID NIS par nodokļu maksātājiem, par kuras neizpaušanu viņš brīdināts, un izpauda /pers. F/.

[27] Prokurore V.Jirgena apelācijas instances tiesā grozīja /pers. A/ celto apsūdzību, izslēdzot no tās apsūdzētā noziedzīgo darbību kvalifikāciju saskaņā ar Krimināllikuma 329.pantu, attiecībā uz minēto pantu līdz šim izklāstītos faktiskos apstākļus iekļaujot pēc satura plašākā normā – Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā. Tādējādi novēršot Krimināllikuma 318. un 329.pantā ietverto tiesību normu konkurenci, uz ko lēmumā ir norādījusi Augstākā tiesa.

Tiesas kolēģija atzīst, ka prokurore, grozot apsūdzību apelācijas instances tiesā, apsūdzētajam inkriminētās noziedzīgās darbības kvalificējot tikai pēc viena panta – Krimināllikuma 318.panta otrās daļas, nav pārkāpusi apsūdzētā tiesības uz aizstāvību.

Kā redzams no grozītās apsūdzības, /pers. A/ tiek inkriminētas tās pašas faktiskās darbības, kas sākotnējā apsūdzībā, tās viņam bija zināmas, un apsūdzētajam tādējādi netiek ierobežotas tiesības uz aizstāvību.

[28] Vienlaikus tiesas kolēģija konstatē, ka grozītajā apsūdzībā ir norādīti faktiskie apstākļi, kas nebija minēti /pers. A/ sākotnēji celtajā apsūdzībā, kas tika uzturēta pirmās instances tiesā, proti, attiecībā uz apsūdzībā izklāstīto, ka 2008.gada 20.oktobrī pirms plkst.8.26 cita persona ieguva ziņas no VID NIS, papildus ietverta norāde, ka tas noticis pēc tam, kad VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/ /pers. C/ ar savu VID NIS lietotāja identifikatoru bija autentificējies darbam VID NIS.

Tiesas kolēģija norāda, ka, lai arī konkrētais papildinājums neietekmē /pers. A/ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju, un šāds apstāklis apstiprinās ar pierādījumiem lietā, apsūdzības paplašināšana apelācijas instances tiesā nav pieļaujama, tādēļ minētais papildinājums no apsūdzības ir izslēdzams.

[29] Tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. A/ kā valsts amatpersona – VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/, būdams iepazīstināts ar amata aprakstu, zinot savus pienākumus, kā arī normatīvajos aktos noteiktos amata ierobežojumus, mantkārīgā nolūkā, ļaunprātīgi izmantoja savu dienesta stāvokli, apzināti, zinot, ka viņa darbības ir pretrunā valsts dienesta interesēm izdarīja tīšas darbības, kas radījušas būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātajām personas tiesībām un interesēm, cita starpā, grupā ar citu personu vienojās par neizpaužamu ziņu iegūšanu un izpaušanu personai, kura nav tiesīga to iegūt, t.i., /pers. F/, līdz ar to apzinājās savas darbības un vēlējās tās veikt.

[30] Noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu bez jau minētajiem pierādījumiem apstiprina arī ziņas, kas norādītas VID ģenerāldirektora izziņā Nr./numurs/, izziņā Nr./numurs/ un tās pielikumā esošie VID normatīvie akti – rīkojumus Nr./numurs/, rīkojums Nr./numurs/, rīkojums Nr./numurs/, rīkojums Nr. /numurs/, rīkojums Nr./numurs/, rīkojums Nr./numurs/, VID IS drošības noteikumi, VID IS klasificēšanas un izmantošanas noteikumi, kā arī VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/ /pers. A/ amata apraksts, /pers. A/ un citas personas apliecinājumi par ierobežotas pieejamības informācijas izpaušanu, VID /Struktūrvienības nosaukums/ reglaments Nr./numurs/ un VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ reglaments Nr./numurs/, Disciplinārlietas izmeklēšanas komisijas atzinums ierosinātajā disciplinārlietā pret VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/ /pers. C/, tam pievienotie disciplinārlietas izmeklēšanas materiāli, VID ģenerāldirektora v.i. izziņa Nr./numurs/, VID ģenerāldirektores izziņa Nr./numurs/, tās pielikumā esošais 2010.gada 22.janvāra dienesta pārbaudes komisijas atzinums, VID lēmums Nr./numurs/ par lēmumu citas personas disciplinārlietās un Disciplinārlietas izmeklēšanas komisijas atzinumu ierosinātajā disciplinārlietā pret citu personu, disciplinārlietas izmeklēšanas materiāliem, VID Informātikas pārvaldes izziņa Nr./numurs/, izziņa Nr./numurs/, tās pielikumā esošā IS izdruka, VID /Struktūrvienības nosaukums/ izziņa Nr./numurs/, tās pielikumā esošā veidlapa par ierēdņu iepazīšanos ar 2007.gada 1.novembra rīkojumu Nr./numurs/, VID lēmums Nr./numurs/ par disciplinārsoda piemērošanu /pers. A/ un Disciplinārlietas izmeklēšanas komisijas atzinums ierosinātajā disciplinārlietā pret VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/

/amats/ /pers. A/, kā arī Finanšu ministrijas 2011.gada 5.janvāra atbilde. Minētie rakstveida pierādījumi apstiprina, ka /pers. A/ pretēji saviem amata pienākumiem, uzzinot par /pers. F/ nodomu veikt noziedzīgu nodarījumu finanšu jomā, rīkojās pretēji dienesta interesēm, bez likumīga pamata ieguva informāciju no VID NIS par nodokļu maksātājiem, par kuru neizpaušanu ir brīdināts, un nodeva to /pers. F/.

[31] Liecinieks /pers. BV/ tiesas sēdē apliecinājis, ka bijis VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ priekšnieks laikā, kad tika aizturēts /pers. A/, pazinis apsūdzēto sakarā ar darbu, ir sniedzis liecības par apsūdzētā darba pienākumiem /daļas/, darba organizāciju. Liecinieks norādījis, ka /daļas/ pamatuzdevums bija VID amatpersonu izdarīto pārkāpumu izmeklēšana, arī tad, ja šo amatpersonu izdarītie noziedzīgie nodarījumi saistīti ar noziegumiem finanšu sfērā. Par lietas apstākļiem uzzinājis tikai pēc notikumiem un apsūdzētā aizturēšanas. Viņam ir zināms, ka /Struktūrvienības nosaukums/ operatīvie darbinieki lieto slengu kā "ķēdes, buferis", ko cenšas nelietot.

[32] Attiecībā uz aizstāvības iebildumiem, ka nav pietiekama pamata konstatēt būtisku kaitējumu /pers. A/ darbībās saistībā ar inkriminēto Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, tiesas kolēģija vērš uzmanību, ka minētais apstāklis jau ir izvērtēts kasācijas instances tiesas nolēmumā, atzīstot nolēmumus šajā daļā par pamatotiem.

Kriminālprocesa likuma 589.panta pirmā daļa noteic, ka likuma tulkojums, kas izteikts kasācijas instances tiesas lēmumā, ir obligāts tiesai, kas šo lietu izskata no jauna.

Augstākā tiesa, pamatojoties uz tiesību doktrīnā un judikatūrā paustajām atziņām, norādījusi, ka spriedumā pamatoti konstatēts būtisks kaitējums /pers. A/ darbībās, izdarot Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Būtisku kaitējumu bez papildu izklāsta apsūdzībā rada valsts amatpersonas darbība, kas saistīta ar šīs personas citu noziedzīgu nodarījumu vai arī citas personas noziedzīgu nodarījumu. Būtisks kaitējums var būt nodarīts valsts varai, pārstāvības kārtībai, personas likumiskajām interesēm gan atsevišķi, gan arī dažādām grupām atkarībā no valsts amatpersonas amata darbības rakstura, cietušo esamības.

Tāpat Augstākā tiesa lēmumā atzinusi, ka nav pamatots apsūdzētā paustais apgalvojums, ka pieļauts Kriminālprocesa likuma 25.pantā noteiktā dubultās sodīšanas *(ne bis in idem)* principa pārkāpums, kvalificējot apsūdzētā darbības vienlaicīgi gan pēc Krimināllikuma 318.panta, gan pēc 320.panta.

[33] Savukārt attiecībā uz aizstāvja norādīto par nepieciešamību noteikt vainas formu, vai nodarījums izdarīts tīši vai aiz neuzmanības, tiesas kolēģija norāda, ka /pers. A/ celta apsūdzība par tīšu Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kas apstiprinās ar lietā esošajiem pierādījumiem.

[34] Tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētā un viņa aizstāvja argumenti, ka pret /pers. A/ veikta uzkūdīšana, notikusi provokācija no KNAB darbinieku puses, ka /pers. F/ bijis piespiests iesaistīties operatīvās darbībās, nav pamatoti, ir pretrunā lietā nodibinātajiem faktiskajiem apstākļiem.

[34.1] Kasācijas instances tiesa ir piekritusi pirmās instances un apelācijas instances tiesas vērtējumam par to, kādēļ /pers. A/ nav vērtējams par uzkūdīšanas upuri. Pirmstiesas kriminālprocesā saskaņā ar Operatīvās darbības likumu veiktie operatīvās darbības pasākumi, t.sk., operatīvais eksperiments, atzīti par likumīgiem, operatīvo darbību laikā iegūtās ziņas atzītas par pieļaujamām un izmantojamām pierādīšanā.

[34.2] Vērtējot apsūdzētā un aizstāvja argumentus, ka /pers. A/ ticis uzkūdīts noziedzīga nodarījuma izdarīšanai, pret viņu veikta provokācija, Augstākā tiesa lēmumā ir analizējusi virkni Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumu un balstoties uz tajos paustajām atziņām, atzinusi, ka kriminālprocesā nav pārkāptas /pers. A/ tiesības uz taisnīgu tiesu, nav konstatējusi Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pārkāpumus. Lēmumā ir vērtētas Operatīvās darbības likuma normas, likumā noteiktie operatīvās darbības uzdevumi, operatīvās darbības principi kopsakarā ar kriminālprocesā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem. Proti, pēc informācijas saņemšanas no /pers. F/ tika veikta pārbaude, kuras rezultātā atbilstoši Operatīvās darbības likuma prasībām, noklausoties telefonsarunas un nepubliskās sarunas, tika iegūta dažāda veida informācija. Tādējādi pēc informācijas iegūšanas no /pers. F/ par /pers. A/ iespējamām noziedzīgām darbībām tika veikti attiecīgi pasākumi, lai šo informāciju pārbaudītu. Pasākumus akceptēja tam īpaši pilnvarots tiesnesis, turklāt vēlāk veikto pasākumu likumību pārbaudīja pirmās instances tiesa.

[34.3] Kasācijas instances tiesa atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā paustajām atziņām ir izvērtējusi arī KNAB amatpersonu iesaistīšanās pakāpi operatīvajā eksperimentā un atzinusi amatpersonu darbības par atbilstošām Operatīvās darbības likumā noteiktajam.

Augstākā tiesa konstatējusi, ka ņemot vērā KNAB pienākumu pārbaudīt saņemto sūdzību, tās darbības nav uzskatāmas par prettiesiskām vai netaisnīgām, tajā pašā laikā /pers. A/ izvēlējies veikt prettiesiskas darbības.

[34.4]Tiesas kolēģijai, skatot lietu atkārtoti apelācijas instances tiesā, Augstākās tiesas paustās atziņas, likuma normu interpretācija ir saistoša, līdz ar to nav likumīga pamata apsūdzētā un aizstāvja argumentu šajā daļā pārvērtēšanai.

[35]Vērtējot apsūdzētā un viņa aizstāvja pausto, ka viņiem nebija iespēju uzdot visus interesējošos jautājumus lieciniekam /pers. F/, tiesas kolēģija norāda, ka liecinieks /pers. F/ liecības sniedza pirmās instances tiesā 2012.gada 10.februārī, atbildēja uz jautājumiem, liecinieks ieradās arī uz nākamo tiesas sēdi, 2012.gada 15.martā, kura tika atlikta saistībā ar aizstāvja slimību, un 26.martā, kura atlikta saistībā ar aizstāvja un apsūdzētā neierašanos. Uz nākamajām tiesas sēdēm liecinieks neieradās, tiesā saņemts paziņojums par liecinieka ilgstošu prombūtni ārpus Latvijas. Liecinieka pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības tika pārbaudītas Kriminālprocesa likuma 501.panta 2. un 4.punkta kārtībā. Turklāt tās liecības, ko tiesa nevarēja pārbaudīt liecinieka /pers. F/ klātbūtnē, satur ziņas, par kurām viņš liecinājis jau iepriekš tiesas sēdē un atbildējis uz jautājumiem. Aizstāvībai bija iespēja tiesas sēdē atspēkot minētajās liecībās pausto.

Tiesas kolēģija, izskatot lietu atkārtoti apelācijas kārtībā, pēc apsūdzētā un aizstāvja lūguma nolēma uzaicināt uz tiesas sēdi liecinieku /pers. F/. Lai nodrošinātu viņa dalību tiesas sēdē, lieciniekam nosūtītas tiesas pavēstes uz vairākām dzīvesvietas adresēm, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 250.pantā noteiktajam pieņemts lēmums par liecinieka piespiedu atvešanu. Liecinieku nav izdevies atvest uz tiesas sēdi piespiedu kārtā, lietas materiāliem ir pievienotas policijas uzziņas par īstenotajiem pasākumiem /pers. F/ atrašanās vietas noskaidrošanai.

Ņemot vērā minēto, pretēji apsūdzētā un viņa aizstāvja viedoklim tiesas kolēģija ir pielietojusi saprātīgas pūles, lai nodrošinātu viņa piedalīšanos tiesas sēdē.

Attiecībā uz apsūdzētā iebildumiem, ka ir sagatavoti lieciniekam /pers. F/ uzdodamie jautājumi, tiesas kolēģija atzīst, ka faktiski liecinieks par šiem jautājumiem jau sniedzis liecības, savukārt daļa jautājumu neattiecas uz konkrēto kriminālprocesu un tiem nav izšķirošas nozīmes.

Turklāt tiesas kolēģija norāda, ka, lai gan /pers. F/ sniegtās liecības lietā ir būtiskas, tomēr tās nav vienīgais pierādījums /pers. A/ vainas konstatēšanā. /pers. F/ teikto apstiprinājis arī liecinieks /pers. B/, kā arī par /pers. F/, /pers. A/ un citu personu sarunu saturu liecina audioierakstu atšifrējumi, mobilo sakaru operatoru izziņas, izņemto mobilo telefonu apskates protokoli un to pielikumi.

[36] Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti noraidīja lūgumu par aizstāvības puses iepazīstināšanu ar operatīvās lietas materiāliem.

[36.1] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 500.panta ceturto daļu, ja krimināllietā kā pierādījumu izmanto operatīvās darbības pasākumos iegūtās ziņas, tikai tiesa pēc prokurora, cietušā, apsūdzētā vai viņa aizstāvja motivēta lūguma drīkst iepazīties ar operatīvās darbības materiāliem, kas nav pievienoti krimināllietai un kas attiecas uz pierādīšanas priekšmetu, lietas materiālos un nolēmumā norādot, ka šie materiāli ir izvērtēti.

[36.2] Ar operatīvo lietu kriminālprocesā ir iepazinusies gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa.

[37] Pretēji apelācijas sūdzībās norādītajam, tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. A/ celtā apsūdzība ir pietiekami konkrēta, tā atbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta prasībām, apsūdzētā tiesības uz aizstāvību nav pārkāptas.

/pers. A/ celtajā apsūdzībā ir norādīti viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu faktiskie apstākļi, kas nosaka juridisko kvalifikāciju, un tā pietiekami uzskatāmi un nepārprotami raksturo viņam inkriminētos noziedzīgos nodarījumus, tajā ir norādīts noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laiks un vieta, kā arī konkrētas apsūdzētā darbības, kas raksturo viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu objektīvo pusi.

Kā secināts iepriekš, apsūdzībā izklāstītie apstākļi apstiprinās ar lietā iegūtajiem pierādījumiem, turklāt lietā nav konstatēta negodprātīga prokurores V.Jirgenas rīcība, uz ko norādījis apsūdzētais. Tādējādi nav pamatots /pers. A/ lūgums pieņemt blakus lēmumu attiecībā uz prokurori par nekonkrētas apsūdzības uzrādīšanu un būtisku pierādījumu slēpšanu, tostarp nesniedzot tiesai informāciju par /pers. F/.

[38] Vērtējot aizstāvības norādīto par prokurores V.Jirgenas iespējamo interešu konfliktu, viņas personīgu ieinteresētību lietā, tiesas kolēģija norāda, ka tā jau 2017.gada 12.decembrī izvērtēja /pers. A/ pieteikto noraidījumu prokurorei un secināja, ka nepastāv neapstrīdamie interešu konflikta apstākļi, kas nepieļautu prokurores piedalīšanos konkrētajā kriminālprocesā. Apsūdzētais pieteikto noraidījumu faktiski motivēja ar prokurores rīcību kriminālprocesā, kas saskaņā ar Krimināprocesa likuma 55.panta ceturto daļu nevar būt par pamatu noraidījumam.

Apsūdzētā un viņa aizstāvja atšķirīgs viedoklis nav pamats, lai apšaubītu prokurores objektivitāti konkrētajā krimināllietā.

[39] Tiesas kolēģija norāda, ka apsūdzētā lūgums noteikt viņam poligrāfa ekspertīzi nav pamatots.

[39.1] Krimināprocesa 194.panta pirmā daļa noteic, ka ekspertīzi nosaka gadījumos, kad krimināprocesam nozīmīgu jautājumu noskaidrošanai nepieciešams veikt pētījumu, kurā izmantojamas speciālas zināšanas kādā zinātnes, tehnikas, mākslas vai amatniecības nozarē.

[39.2] Atbilstoši Krimināprocesa likuma 128.panta trešajai daļai nevienam no pierādījumiem nav iepriekš noteikta augstāka ticamības pakāpe nekā pārējiem pierādījumiem.

[39.3] /pers. A/ lietā ir izmantojis tiesības sniegt paskaidrojumus par apstākļiem, kurus viņš uzskata par nozīmīgiem, to ticamību tiesas kolēģija izvērtē kopsakarā ar citiem lietā iegūtiem faktiem un ziņām kopumā un savstarpējā sakarībā.

[40] Nosakot apsūdzētajam sodu, tiesas kolēģija vērtē Krimināprocesa likuma 14.pantā noteikto tiesību uz krimināprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā ievērošanu.

[40.1] Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka krimināllietas iztiesāšanā nav ievērotas apsūdzētā /pers. A/ tiesības uz krimināprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, jo kopš krimināprocesa uzsākšanas līdz brīdim, kad tiek pasludināts pirmās instances tiesas spriedums, bija pagājuši gandrīz seši gadi. Minēto laika posmu pirmās instances tiesa atzina par nesamērīgi ilgu, lai arī nekonstatēja, ka kāda procesā iesaistītā persona vai tiesa būtu neattaisnoti novilcinājusi lietas iztiesāšanu.

[40.2] Pirmās instances tiesas secinājumu par to, ka nav ievērotas apsūdzētā tiesības uz krimināprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, pretēji prokurores iebildumiem, atzinusi par pamatotu kasācijas instances tiesa 2017.gada 20.aprīļa lēmumā šajā lietā.

[40.3] Apelācijas instances tiesā krimināllieta atkārtotai izskatīšanai saņemta 2017.gada 27.aprīlī, lietas izskatīšana pabeigta – 2020.gada 22.janvārī.

[40.4] Kā atzīts judikatūrā, krimināprocesa izskatīšanas ilgums – vairāki gadi - pats par sevi nav pamats atzinumam, ka tas neattaisnoti novilcināts un tādēļ pieļauts tiesību uz krimināprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums *(skat. Augstākās tiesas 2018.gada 6.februāra lēmums lietā Nr.SKK-47/2018)*.

[40.5] Tiesas kolēģija atzīst, ka lai arī krimināllieta atkārtoti apelācijas instances tiesā izskatīta nepilnus trīs gadus, apsūdzētā tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā nav pārkāptas, jo nav konstatējama neattaisnota krimināprocesa novilcināšana.

No lietas materiāliem redzams, ka apelācijas instances tiesā nozīmētas kopumā 28 tiesas sēdes, lielākā daļa no tām ir atliktas vai noņemtas no izskatīšanas, visbiežāk apsūdzētā vai arī viņa aizstāvja O.Ondrupa slimības dēļ. Tiesas sēdes nozīmētas regulāri, lielākie pārtraukumi lietas izskatīšanā saistīti ar apsūdzētajam noteiktajām ekspertīzēm veselības stāvokļa noskaidrošanai.

Turklāt lietā ir konstatēts, ka vairākas darbnespējas lapas, kuras apsūdzētais tiesai iesniedzis kā neierašanos attaisnojošus dokumentus, ir izsniegtas nepamatoti. Proti, Veselības inspekcija 2019.gada 30.maija atzinumā Nr.3.1.3.-1./3930/239 secināja, ka daļa no ģimenes ārsta apsūdzētajam izsniegtajām darbnespējas lapām ir bez objektīva pamatojuma un ir anulējamas (19.sējuma 8.lietas lapa).

[40.6] Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas instances tiesā nav konstatējams /pers. A/ tiesību uz krimināprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums, vienlaikus nosakot sodu, ņemams vērā pirmās instances tiesas konstatētais Krimināprocesa likuma 14.panta pārkāpums, kas ir pamats soda samazināšanai.

[41] Krimināllietu tiesas kolēģija, nosakot sodu apsūdzētajam, ņem vērā Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteikto soda mērķi: aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, kā arī minētā likuma 46.pantā noteiktos soda noteikšanas vispārīgos principus.

[41.1] Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu, nosakot soda veidu par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā, kā arī 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. A/ par abiem minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem sods nosakāms brīvības atņemšanas veidā.

Apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā, noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī atbilstoši Krimināllikuma 7.panta trešajai daļai atzīstams par mazāk smagu noziegumu.

Reālas izvairīšanās no nodokļu nomaksas gadījumā valstij radītie zaudējumi nenomaksāta pievienotās vērtības nodokļa un uzņēmuma ienākumu nodokļa veidā būtu 102 864,40 lati (146 362,85 *euro*), kas noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī saskaņā ar likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.pantu un Ministru kabineta 2007.gada 28.augusta noteikumu Nr.592 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktu vairākkārt pārsniedz robežu, no kuras atzīstams, ka radīti zaudējumi lielā apmērā.

Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums tā izdarīšanas brīdī atzīstams par smagu noziegumu saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu.

Tiesas kolēģija ņem vērā, ka noziedzīgos nodarījumus /pers. A/ izdarīja kā VID /Struktūrvienības nosaukums/ /daļas/ /amats/, kura pienākumos ietilpa operatīvo darbību veikšana noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un novēršanā valsts ieņēmumu jomā un VID ierēdņu un darbinieku rīcībā. Tādējādi, atbalstot izvairīšanos no nodokļu nomaksas un ļaunprātīgi pārsniedzot dienesta pilnvaras, /pers. A/ radīja kaitējumu gan valsts pārvaldes iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta – prestižam, gan valsts varai kopumā, sekmējot sabiedrības uzskatu par valsts varas pārstāvju negodīgumu.

Par apsūdzētā personību lietā ir noskaidrots, ka viņš ir agrāk nesodīts. Pēc apsūdzētā vārdiem pašreiz viņa amats ir vēlēta amatpersona /valde/ loceklis. /pers. A/ ieguvis vairākas augstākās izglītības, pēdējā iegūtā izglītība /datums//nosaukums/ - maģistra grāds tiesību zinātnē, precējies, apgādībā divi nepilngadīgi bērni, no iepriekšējās darba vietas raksturots pozitīvi.

Pēc apsūdzētā vārdiem apelācijas instances tiesā, pēc sākotnējās profesijas bijis /profesija/, strādājis /nosaukums/, /nosaukums/, "/nosaukums/" un /nosaukums/ kā /amats/, nodarbojies ar zinātnisko pētniecību. Piedalījies kā /nosaukums/ fakultātes students gan barikādēs, gan aktīvi dienējis ārrindas Zemessardzē no 1992.gada, saņemot goda rakstus par paveikto dienestu. Šobrīd strādā /nosaukums/, /nosaukums/, taču veselības stāvokļa dēļ darba

pienākumus lielākoties veic no mājām. Veselības stāvoklis normalizējas, taču jāturpina ārstēties.

/pers. A/ ir konstatētas veselības problēmas, par ko liecina lietā esošie medicīniskie dokumenti, kā arī lietā veikto ekspertīžu atzinumi.

Atbilstoši 2018.gada 23.oktobra Eksperta atzinumam Nr./numurs/ atzīts, ka /pers. A/ veselības stāvoklis pieļauj viņa piedalīšanos tiesas sēdēs, saņemot ārstējošā ārsta nozīmētos medikamentus (18.sējuma 20.-24.lapa).

Savukārt 2019.gada 18.jūlija ambulatorās tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinumā Nr./numurs/ secināts, ka /pers. A/ šobrīd ar psihisku slimību neslimo, viņam ir citi psihiski traucējumi, pašreizējais apsūdzētā psihiskās veselības stāvoklis atļauj viņam saprast savu darbību un to vadīt, /pers. A/ sava pašreizējā psihiskās veselības stāvokļa dēļ var piedalīties tiesas sēdē, saņemot ārstējošā ārsta nozīmētus medikamentus (19.sējuma 11.-21.lapa).

Ņemot vērā ekspertu atzinumos paustos secinājumus, tiesas kolēģijai nav pamata atzīt, ka apsūdzētā veselības stāvoklis liegtu viņam izciest brīvības atņemšanas sodu.

Apsūdzētā personību pozitīvi raksturojošās ziņas tiek ņemtas vērā pie soda noteikšanas, taču konkrētajā gadījumā, vērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, nav pamats nosacīta brīvības atņemšanas soda vai alternatīva soda noteikšanai.

[41.2] Nosakot soda mēru saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu, tiesas kolēģija ņem vērā apsūdzētā atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

Apsūdzētā atbildību mīkstinoši apstākļi saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta nosacījumiem nav konstatējami.

Par /pers. A/ atbildību pastiprinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 2.punktu atzīstams tas, ka Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā, kā arī 318.panta otrajā daļā paredzētie noziedzīgie nodarījumi izdarīti personu grupā. Kā arī attiecībā uz Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu konstatējams apsūdzētā atbildību pastiprinošs apstāklis atbilstoši Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 11.punktam – noziedzīgais nodarījums izdarīts mantkārīgu tieksmju dēļ.

[42] Krimināllikuma redakcijā, kas bija spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā, par Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu paredzēts sods – brīvības atņemšana uz laiku līdz pieciem gadiem vai piespiedu darbs, vai naudas sods līdz simt divdesmit minimālajām mēnešalgām, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, atņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību uz laiku no diviem līdz pieciem gadiem vai bez tā.

Savukārt par Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu Krimināllikuma redakcijā, kas bija spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī, bija paredzēts sods – brīvības atņemšana uz laiku līdz astoņiem gadiem vai piespiedu darbs, vai naudas sods līdz simt piecdesmit minimālajām mēnešalgām, atņemot tiesības ieņemt noteiktus amatus uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem vai bez tā.

Ar 2012.gada 13.decembra likumu "Grozījumi Krimināllikumā" samazināts minimālais brīvības atņemšanas soda apmērs, t.i., ir paredzēts arī īslaicīgas brīvības atņemšanas sods gan par Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, gan 318.panta otrajā daļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

2012.gada 13.decembra likuma "Grozījumi Krimināllikumā" pārejas noteikumu 6.punkta nosacījumi paredz, ka, ja par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu Krimināllikumā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, tiesa to ņem vērā, nosakot brīvības atņemšanas sodu.

Minētā likuma norma ir imperatīva tiesību norma, kura tiesai obligāti jāpiemēro ikreiz, kad par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu Krimināllikumā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paredzēta zemāka brīvības atņemšanas robeža.

Tādējādi tiesas kolēģija, nosakot apsūdzētajam sodu, ņem vērā minēto pārejas noteikumu 6.punkta nosacījumus.

[43] Tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētajam par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu nosakāma brīvības atņemšana uz vienu gadu, bet par Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu – brīvības atņemšana uz diviem gadiem, nepiemērojot papildsodus.

[44] Nosakot galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu, ņemot vērā arī ar Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 21.oktobra spriedumu /pers. A/ noteikto sodu par Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu – brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, kas ar Augstākās tiesas 2017.gada 20.aprīļa lēmumu atstāts spēkā, tiesas kolēģija, ievērojot 2008.gada 1.jūlija Tiesnešu kopsapulces lēmuma "Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 31.punktu, atzīst, ka ir piemērojams daļējs soda saskaitīšanas princips un galīgais sods nosakāms – brīvības atņemšana uz četriem gadiem.

[45] Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotiem aizstāvja iebildumus, ka pie vienādiem juridiskajiem un faktiskajiem apstākļiem /pers. A/ un citai personai, attiecībā uz kuru kriminālprocess tika izdalīts atsevišķā lietvedībā un kuram tika noteikta nosacīta brīvības atņemšana, nevar būt atšķirīgi sodi.

No Krimināllikuma 35.panta un 46.panta izrietošais soda individualizācijas princips paredz, nosakot sodu, vērtēt ne tikai apsūdzētā veiktās objektīvās darbības, bet arī viņu individuāli raksturojošus apstākļus.

[46] Apsūdzētajam /pers. A/ drošības līdzeklis nav piemērots un apelācijas instances tiesa nesaskata pamatu drošības līdzekļa piemērošanai šajā procesuālajā stadijā.

[47] Attiecībā uz prokurores V.Jirgenas lūgumu apelācijas instances tiesai uzdodot VID Nodokļu un muitas policijas pārvaldei veikt pārbaudi saistībā ar aizstāvības tiesas sēdē iesniegtajām publiski nepieejamu dokumentu, kas satur sensitīvus datus par liecinieku /pers. F/, kopijām (19.sējuma 22.lietas lapa), tiesas kolēģija atzīst, ka tā kā šajos dokumentos norādītā informācija attiecas uz citiem kriminālprocesiem, viens no tiem ir prokurores pieprasījums, tiesas kolēģija nekonstatē pamatu blakus lēmuma pieņemšanai šajā lietā.

Prokurore savas kompetences ietvaros ir tiesīga uzdot VID Nodokļu un muitas policijas pārvaldei veikt nepieciešamās pārbaudes, lai noskaidrotu, kā viņas sagatavotā pieprasījuma kopija citā kriminālprocesā ir nonākusi aizstāvības rīcībā.

[48] Lietā juridiskās palīdzības sniegšanai /pers. A/ pēc tiesas norīkojuma tika pieaicināta zvērināta advokāte Stella Kalniņa, kurai par sniegto juridisko palīdzību no valsts līdzekļiem izmaksājami 545 *euro* (pieci simti četrdesmit pieci *euro*), un šī summa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.pantu piedzenama valsts labā no apsūdzētā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, 564.pantu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2014.gada 21.oktobra spriedumu atcelt daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas un 329.panta, par /pers. A/ atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 218.panta otrās daļas, par noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2009.gada 23.decembrim) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, sodīt ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem.

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1(vienu) gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu galīgo sodu /pers. A/ pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus un sodu, kas noteikts ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2014.gada 21.oktobra spriedumu, noteikt brīvības atņemšanu uz 4 (četriem) gadiem.

Piedzīt procesuālos izdevumus no apsūdzētā /pers. A/, personas kods /personas kods/, 545 *euro* (pieci simti četrdesmit pieci *euro*) valsts labā par advokātes S.Kalniņas sniegto juridisko palīdzību kriminālprocesā, nosakot termiņu labprātīgai procesuālo izdevumu samaksai - 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Krimināprocesa likuma 574.un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2020.gada 28.februārī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja D.Kalniņa

Tiesneši L.Poļakova

G.Stūris